

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

**ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΤΟΜΕΑΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ: Η ΜΟΝΑΔΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΤΕΛΕΤΩΝ ΕΝΑΡΞΗΣ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ»**

Μαρία-Ελένη Δούκα

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: κ. Σωτηρία Γιαννάκη

ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

© Copyright
Μαρία-Ελένη Δούκα

Σημείωμα Συγγραφέα

Το δοκίμιο αυτό αποτελεί πτυχιακή εργασία που συντάχθηκε για το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του ΤΕΦΑΑ στη Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του ΕΚΠΑ και

υποβλήθηκε τον Ιούνιο του 2023.

Ο/Η συγγραφέας βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά στην εργασία τρίτων- όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο-, σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Περίληψη

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν έναν κορυφαίο αθλητικό θεσμό και ταυτόχρονα ένα σταυροδρόμι συνάντησης των πολιτισμών, με ξεκάθαρο το μήνυμα της ειρήνης και της συναδέλφωσης μέσω του αθλητισμού. Η μακραίωνη ιστορική παρουσία των Ολυμπιακών Αγώνων και η πορεία τους στη σύγχρονη εποχή αποτελεί πεδίο μελέτης με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και μεγάλη αξία στη διερεύνηση της απαρχής, της διαμόρφωσης και της εξέλιξής τους. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η εξέταση κάθε τελετής έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων από την εποχή της αναβίωσής τους στην Αθήνα το 1896, μέχρι και το Τόκυο 2020 (2021). Μέσα από τη διερεύνηση του συνόλου των τελετών θα διαπιστωθεί αν υπάρχουν βασικά και παγιωμένα χαρακτηριστικά ή διαφοροποιήσεις – ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο εκτέλεσης και προβολής – καθώς και τυχόν εννοιολογικές προεκτάσεις. Η τελετή έναρξης θεωρείται η μεγαλύτερη γιορτή όπου αθλητές και αθλήτριες, προπονητές, πολιτικοί, θεατές από όλα τα πλάτη και τα μήκη της γης συναντιούνται στον ίδιο τόπο, χωρίς να γνωρίζουν ο ένας τη γλώσσα του άλλου. Μια ποικιλία γλωσσών, συνηθειών και εκφράσεων, τρόπων ζωής συνυπάρχουν αρμονικά σε ένα στάδιο, με κοινή γλώσσα εκείνη του «αθλητικού πολιτισμού». Μέσα από ένα φαντασμαγορικό θέαμα ανάδειξης της πολιτισμικής κληρονομιάς, της ιστορίας, των ηθών και της μοναδικότητας κάθε χώρας, περνούν μηνύματα με επίκεντρο τον άνθρωπο, αναδεικνύοντας αξίες όπως η αλληλεγγύη, ο σεβασμός και η παγκόσμια ειρήνη.

Λέξεις κλειδιά: Ιστορία του Αθλητισμού, Ολυμπιακοί Αγώνες, τελετή έναρξης Ολυμπιακών Αγώνων, πολιτισμός.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου, κ. Σωτηρία Γιαννάκη, για την αμέριστη συμπαράστασή της και την άπλετη βοήθειά της σε κάθε βήμα μου προς την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για τη στήριξή της καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου και κυρίως κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της συγκεκριμένης εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη.....	iii
Ευχαριστίες.....	iv
I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ. 1
II. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	σελ. 3
2.1 Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αρχαιότητα.....	σελ. 3
2.2 Η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων.....	σελ. 3
III. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ	σελ. 5
3.1 Πρωτόκολλο Τελετής Έναρξης	σελ. 5
IV. ΟΙ ΤΕΛΕΤΕΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ 1896-2020	σελ. 11
4.1 Ολυμπιακοί Αγώνες: Αθήνα 1896.....	σελ. 11
4.2 Ολυμπιακοί Αγώνες: Παρίσι 1900	σελ. 12
4.3 Ολυμπιακοί Αγώνες: Σεντ Λούις 1904	σελ. 12
4.4 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λονδίνο 1908	σελ. 13
4.5 Ολυμπιακοί Αγώνες: Στοκχόλμη 1912	σελ. 13
4.6 Ολυμπιακοί Αγώνες: Βερολίνο 1916	σελ.14
4.7 Ολυμπιακοί Αγώνες: Αμβέρσα 1920	σελ. 15
4.8 Ολυμπιακοί Αγώνες: Παρίσι 1924.....	σελ. 15
4.9 Ολυμπιακοί Αγώνες: Άμστερνταμ 1928	σελ. 16
4.10 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λος Άντζελες 1932.....	σελ. 17
4.11 Ολυμπιακοί Αγώνες: Βερολίνο 1936	σελ. 17
4.12 Ολυμπιακοί Αγώνες: Τόκιο 1940	σελ. 19
4.13 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λονδίνο 1944	σελ. 19
4.14 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λονδίνο 1948	σελ. 19
4.15 Ολυμπιακοί Αγώνες: Ελσίνκι 1952.....	σελ. 20
4.16 Ολυμπιακοί Αγώνες: Μελβούρνη 1956	σελ. 21

4.17 Ολυμπιακοί Αγώνες: Ρώμη 1960	σελ. 22
4.18 Ολυμπιακοί Αγώνες: Τόκιο 1964	σελ. 23
4.19 Ολυμπιακοί Αγώνες: Μεξικό 1968	σελ. 24
4.20 Ολυμπιακοί Αγώνες: Μόναχο 1972	σελ. 26
4.21 Ολυμπιακοί Αγώνες: Μόντρεαλ 1976	σελ. 27
4.22 Ολυμπιακοί Αγώνες: Μόσχα 1980.....	σελ. 28
4.23 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λος Άντζελες 1984.....	σελ. 30
4.24 Ολυμπιακοί Αγώνες: Σεούλ 1988	σελ. 31
4.25 Ολυμπιακοί Αγώνες: Βαρκελώνη 1992	σελ. 33
4.26 Ολυμπιακοί Αγώνες: Ατλάντα 1996	σελ. 34
4.27 Ολυμπιακοί Αγώνες: Σύδνεϋ 2000.....	σελ. 35
4.28 Ολυμπιακοί Αγώνες: Αθήνα 2004.....	σελ. 38
4.29 Ολυμπιακοί Αγώνες: Πεκίνο 2008.....	σελ. 41
4.30 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λονδίνο 2012	σελ. 43
4.31 Ολυμπιακοί Αγώνες: Ρίο ντε Τζανέιρο 2016	σελ. 46
4.32 Ολυμπιακοί Αγώνες: Τόκιο 2020 (2021)	σελ. 48

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σελ. 52
------------------------------	----------------

VI. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ. 56
------------------------------	----------------

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν μια κορυφαία διοργάνωση, η οποία διεξάγεται κάθε τέσσερα χρόνια με τη συμμετοχή σχεδόν όλων των χωρών και απαρτίζεται από πολλά αγωνίσματα. Η σημασία τους, καθώς πρεσβεύουν το μήνυμα της ειρήνης μέσα από τον αθλητισμό, είναι αδιαμφισβήτητη παγκοσμίως. Αποτελεί δε μέγιστη τιμή για κάθε πόλη που αναλαμβάνει ως διοργανώτρια των Αγώνων, ενώ για κάθε αθλητή είναι όνειρο ζωής η συμμετοχή και ύψιστη αναγνώριση η απόκτηση ενός μεταλλίου στους Ολυμπιακούς Αγώνες (Σταμπολίδης & Τασούλας, 2004).

Η μακραίωνη ιστορική παρουσία των Ολυμπιακών Αγώνων και η πορεία τους στη σύγχρονη εποχή αποτελεί πεδίο μελέτης με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και μεγάλη αξία στη διερεύνηση της απαρχής, της διαμόρφωσης και της εξέλιξής τους. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η εξέταση κάθε τελετής έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων από την εποχή της αναβίωσής τους, το 1896, μέχρι και το 2020 (2021). Μέσα από τη διερεύνηση του συνόλου των τελετών θα διαπιστωθεί αν υπάρχουν βασικά και παγιωμένα χαρακτηριστικά ή διαφοροποιήσεις – ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο εκτέλεσης και προβολής – καθώς και τυχόν εννοιολογικές προεκτάσεις.

Η εξέταση και ανάδειξη όλων των τελετών έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων είναι ξεχωριστής σημασίας, καθώς θα μελετηθεί αν προσφέρει πληροφορίες σχετικά με τη σύνδεση των αγώνων με το αθλητικό ιδεώδες των αντίστοιχων αγώνων της αρχαιότητας και ταυτόχρονα με την εξέλιξη της ιδεολογίας και της σύγχρονης κοινωνίας. Εξάλλου, η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων αποτυπώνει τις μεταβολές των κοινωνικών αντιλήψεων, όπως τη συμμετοχή των γυναικών στα αθλήματα και τη συμπερίληψη όλων των φυλών της Γης.

Ως προς τη μεθοδολογία της εργασίας, έγινε μελέτη αρχειακού υλικού που αφορά στοιχεία περί της διοργάνωσης, της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων των Ολυμπιακών Αγώνων συνδυαστικά προς δευτερογενείς πηγές – μελέτες και άρθρα που εξετάζουν τις τελετές έναρξης των αγώνων.

Πηγές από τις οποίες αντλήθηκε υλικό, επισημαίνοντας την έλλειψη αναλυτικών στοιχείων περί του υπό εξέταση θέματος, αποτέλεσαν ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα επιστημονικά άρθρα, κατά κύριο λόγο άρθρα από συλλογικούς τόμους και αφιερώματα, ορισμένες μονογραφίες, άρθρα επιστημονικών ηλεκτρονικών

εφημερίδων και έγκυρων ιστοσελίδων, καθώς και επίσημη ιστοσελίδα της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ). Επίσης, μελετήθηκε οπτικοακουστικό υλικό από το επίσημο κανάλι της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, όπου υπάρχουν σε μαγνητοσκόπηση οι τελετές έναρξης (1967 και εξής) και υλικό από την πλατφόρμα του YouTube, όπου κρίθηκε απαραίτητη η συμπερίληψή του.

Τέλος, η δομή της εργασίας περιλαμβάνει την εισαγωγή στο εξεταζόμενο θέμα, τους στόχους και τη σημασία της εργασίας, την ιστορική αναδρομή και τις πρώτες βασικές λεπτομέρειες περί της τελετής έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων, τα επιμέρους κεφάλαια που αφορούν μεμονωμένα κάθε τελετή από το 1896 μέχρι και το 2020 και τέλος τα συμπεράσματα, όπου καταγράφονται οι παρατηρήσεις που προκύπτουν από την εξέταση των τελετών.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

2.1 Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αρχαιότητα

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες γεννήθηκαν, εδραιώθηκαν και διαμόρφωσαν το ολυμπιακό αθλητικό πνεύμα, στον αρχαίο ελληνικό κόσμο, με γενέτειρα την αρχαία Ολυμπία. Αρχικά, ως προς τη συμμετοχή, οι αγώνες είχαν τοπικό χαρακτήρα και σταδιακά καθιερώθηκαν ως Πανελλήνιοι Ιεροί Αγώνες. Η σύνδεση των αγώνων με τη θρησκεία – προς τιμήν του «πατέρα των θεών και των ανθρώπων», του Δία – τους προσέδωσε ιερότητα και αποτέλεσε έναν από τους λόγους της μακραίωνης πορείας τους (Γιαννάκης, 1998).

Το έπαθλο για τους αθλητές ήταν ένα στεφάνι ελιάς (κότινος), με το οποίο στεφάνωναν τον νικητή. Τα κλαδιά τα έκοβε ένας «παις αμφιθαλής» - δηλαδή ένα αγόρι του οποίου οι γονείς βρίσκονται εν ζωή – με χρυσό δρεπάνι από την ελιά που ήταν περισσότερο κατάμεστη με ιστό αράχνης, κοντά στον ναό του Δία. Η αναγνώριση των νικητών αθλητών ήταν τόσο μεγάλη και η υστεροφημία τους, τους ακολουθούσε στο υπόλοιπο της ζωής τους (Μουρατίδης, 2008). Από την πόλη-κράτος την οποία εκπροσωπούσαν επιβραβεύονταν με υλικά αγαθά και πολλές φορές διορίζονταν σε ανώτερα αξιώματα. Οι αθλητές έδιναν μεγαλύτερη σημασία στο ότι πίστευαν ότι με αυτόν τον τρόπο περνούσαν στην αιωνιότητα, κατακτώντας την «αθανασία» (Cartwright, 2018).

2.2 Η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες πέρασαν από διάφορες φάσεις άνθησης και πτώσης, μέχρι που καταργήθηκαν από τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου, Θεοδόσιο Α΄ το 393 μ.Χ., επειδή θεωρήθηκαν ειδωλολατρικοί (Cartwright, 2018). Ωστόσο, σχεδόν 1500 χρόνια αργότερα ανέκυψαν οι συζητήσεις για την αναβίωσή τους. Το αρχαιολογικό ενδιαφέρον των Γάλλων και μετέπειτα των Γερμανών για τους θησαυρούς της Αρχαίας Ολυμπίας, σε συνδυασμό με την ανάγκη για παγκόσμια ειρήνη μεταξύ των λαών έφεραν στο προσκήνιο την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων (Αλμπανίδης, 2004).

Το 1833 ο ποιητής Παναγιώτης Σούτσος αναφέρεται στους Ολυμπιακούς Αγώνες και δύο χρόνια μετά προσπαθεί να πείσει τις ελληνικές κυβερνήσεις να τους αναβιώσουν στην Αρχαία Ολυμπία. Η αδράνεια της κυβέρνησης τον οδηγεί να επαναλάβει την προσπάθειά του και το 1842 (Γιαννάκης, 2000). Το 1834 και το 1836 Σουηδοί οργάνωσαν Ολυμπιακούς Αγώνες έχοντας ως πρότυπο τους αγώνες που διεξάγονταν στην Αρχαία Ελλάδα (Driega, 1997).

Το 1859 ο Ευαγγέλης Ζάππας, επιχειρηματίας, φιλόanthρωπος, εθνικός ευεργέτης και αγωνιστής της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, πρωτοστάτησε και έπαιξε κύριο ρόλο στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, καθώς ανέλαβε με δικές του δαπάνες αυτή τη σημαντική διοργάνωση. Στις 18 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, με την παρουσία της ελληνικής βασιλικής οικογένειας, έγινε η έναρξη των Α΄ Ολυμπίων (1^η Ζάππεια Ολυμπιάδα). Αν και ήταν καλό το πρώτο αυτό εγχείρημα, οι ελληνικές εφημερίδες το σχολίασαν αρνητικά, λόγω της απειρίας των διοργανωτών, αλλά και της λανθασμένης απόφασης να μη γίνουν στο Παναθηναϊκό Στάδιο. Η πλατεία Λουδοβίκου, σημερινή πλατεία Κοτζιά, δεν μπόρεσε να καλύψει τις ανάγκες που απαιτούσε μια τέτοια διοργάνωση. Ωστόσο, η προσπάθεια παρ' όλο που χαρακτηρίστηκε αποτυχημένη, δεν αποδείχθηκε μάταιη. Στην πορεία, διεξήχθησαν τρεις ακόμη Ζάππειες Ολυμπιάδες (1870, 1875, 1889) που συνέβαλαν σημαντικά στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων (Lambros & Polites, 1896).

Η ιδέα της αναβίωσης κέρδιζε όλο και περισσότερο έδαφος στην Ευρώπη. Σε αυτό συνέβαλε ο Pierre de Coubertin, Γάλλος βαρόνος, ιστορικός και παιδαγωγός, γνωστός ως ο ιδρυτής και πρόεδρος της ΔΟΕ και πρωτεργάτης της αναβίωσης του πνεύματος των Ολυμπιακών Αγώνων της αρχαιότητας (Driega, 1997). Συγκεκριμένα, στις 25 Νοεμβρίου 1892 ο 29χρονος βαρόνος μίλησε στη Σορβόνη και πρότεινε την ανασύσταση του θεσμού, αλλά δεν βρήκε ανταπόκριση. Ωστόσο, συνέχισε την προσπάθειά του και δύο χρόνια μετά, τον Ιούνιο του 1894, έφερε ξανά στο προσκήνιο την πρότασή του στο Διεθνές Αθλητικό Συνέδριο. Την Ελλάδα εκπροσώπησε ο Δημήτριος Βικέλας, ο οποίος έκανε δεκτή την πρόταση του de Coubertin. Στις 23 Ιουνίου 1894 οι σύνεδροι ψήφισαν και επισήμως ομόφωνα την ανασύσταση του αθλητικού αυτού θεσμού με έδρα την Αθήνα και πιο συγκεκριμένα το Παναθηναϊκό Στάδιο. Σε αυτή τη διοργάνωση ο Δημήτριος Βικέλας διορίστηκε πρόεδρος και ο Pierre de Coubertin γραμματέας (Lambros & Polites, 1896).

III. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Στην εκκίνηση μιας τόσο σημαντικής διοργάνωσης που αποτέλεσε γιορτή για το ελληνικό κράτος ήταν απαραίτητη η ύπαρξη μιας τελετής έναρξης, η οποία σήμερα θεωρείται ο μεγαλύτερος εορτασμός και γίνεται κάθε τέσσερα χρόνια. Στις πρώτες Ολυμπιάδες οι τελετές έναρξης είχαν διαδικαστικό χαρακτήρα, καθώς αυτό καθαυτό το γεγονός εστίαζε στο αγωνιστικό κομμάτι. Στην πάροδο του χρόνου οι τελετές έναρξης παρουσιάζουν ένα φαντασμαγορικό θέαμα, αν και υπάρχει πρωτόκολλο το οποίο πρέπει να τηρείται αυστηρά και σε κάθε διοργάνωση είναι το ίδιο (International Olympic Committee, 2007).

Το πρωτόκολλο και η λαμπρότητα των ολυμπιακών τελετών κάνουν αυτή την αθλητική εκδήλωση ξεχωριστή (Lennartz & Wassong, 2004). Σήμερα, το άρθρο 55 του Ολυμπιακού Χάρτη περιγράφει το πρωτόκολλο που πρέπει να τηρείται στην τελετή έναρξης των Αγώνων, συμπεριλαμβανομένης της διατύπωσης του εναρκτήριου λόγου που θα εκφωνήσει ο εκπρόσωπος της χώρας υποδοχής (International Olympic Committee, 2007).

3.1 Πρωτόκολλο Τελετής Έναρξης

Τα άλλα σημαντικά χαρακτηριστικά της τελετής έναρξης είναι (International Olympic Committee, 2007):

1. Είσοδος του Αρχηγού του Κράτους (HOS) και του Προέδρου της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ).
2. Ανάκρουση του εθνικού ύμνου.
3. Παρέλαση αθλητών.
4. Συμβολική απελευθέρωση περιστεριών.
5. Το βραβείο της Ολυμπιακής Δάφνης.
6. Επίσημες ομιλίες.
7. Έναρξη των Αγώνων.

8. Έπαρση της ολυμπιακής σημαίας και ανάκρουση του Ολυμπιακού Ύμνου.
9. Όρκος αθλητών, κριτών και προπονητών.
10. Αφή της Ολυμπιακής φλόγας.
11. Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα.

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της τελετής, λαμβάνουν χώρα τα παρακάτω:

1. Είσοδος του αρχηγού του κράτους (HOS) και του προέδρου της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (IOC).

Το HOS της διοργανώτριας χώρας υποδέχεται στην είσοδο του σταδίου ο Πρόεδρος της ΔΟΕ. Στη συνέχεια, ο Πρόεδρος της ΔΟΕ συναντά το HOS στον επίσημο χώρο.

2. Ο Εθνικός Ύμνος

Μετά την είσοδο του αρχηγού του κράτους, ο εθνικός ύμνος της χώρας υποδοχής ακούγεται ή τραγουδιέται καθώς υψώνεται η σημαία της χώρας υποδοχής.

3. Παρέλαση αθλητών

Η παρέλαση των αθλητών αντικατοπτρίζει τόσο τον μεταβαλλόμενο κόσμο όσο και την ανάπτυξη του Ολυμπιακού Κινήματος. Ο αριθμός των παρευρισκόμενων στην Τελετή Έναρξης των Αγώνων της Ολυμπιάδας αυξήθηκε από 22 το 1908 σε 206 στο Τόκιο το 2020. Η παράδοση ορίζει ότι οι αποστολές παρελαύνουν με αλφαβητική σειρά σύμφωνα με τη γλώσσα της διοργανώτριας χώρας, εκτός από την Ελλάδα, που οδηγεί την παρέλαση, και την χώρα υποδοχής, η οποία κλείνει την παρέλαση. Επιπλέον, από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο 2020, η αποστολή(ές) του μελλοντικού οικοδεσπότη(ών) των αντίστοιχων Θερινών Ολυμπιακών Αγώνων θα βαδίζει προς το τέλος της παρέλασης, πριν από την τρέχουσα φιλοξενούσα αποστολή. Αυτό γίνεται για να ενισχυθεί η έμφαση στους μελλοντικούς οικοδεσπότες στο στάδιο και στο παγκόσμιο κοινό. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο 2020, οι τρεις αντιπροσωπείες που ολοκλήρωσαν την παρέλαση ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, η Γαλλία και η Ιαπωνία, με αυτή τη σειρά. Η Ολυμπιακή Ομάδα Προσφύγων, που ήταν δεύτερη στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο 2020, ήρθε αμέσως μετά την Ελλάδα. Κάθε αντιπροσωπεία προηγείται από μια επιτροπή που φέρει το όνομα της χώρας της και τη σημαία της.

Η συνήθης πρακτική είναι οι αθλητές να βαδίζουν πίσω από τη σημαία της χώρας τους, αλλά μερικές φορές υπάρχουν και εξαιρέσεις. Για παράδειγμα, η Ολυμπιακή σημαία έχει χρησιμοποιηθεί από ορισμένα έθνη, όπως η Μεγάλη Βρετανία το 1980 στη Μόσχα, η Ομάδα της Ένωσης το 1992 και το Ανατολικό Τιμόρ το 2000. Σε άλλες περιπτώσεις, μια ειδική σημαία έχει χρησιμοποιηθεί από αντιπροσωπείες, όπως π.χ. η Βόρεια και η Νότια Κορέα, που παρέλασαν μαζί το 2000, το 2004 και ξανά το 2018. Τόσο στο Ρίο το 2016 όσο και στο Τόκιο το 2020, μια Ολυμπιακή Ομάδα Προσφύγων παρέλασε πίσω από την Ολυμπιακή σημαία. Στο Τόκιο 2020, οι αθλητές της Ρωσικής Ολυμπιακής Επιτροπής παρέλασαν επίσης πίσω από την Ολυμπιακή σημαία.

4. Συμβολική απελευθέρωση περιστεριών

Καθώς τα περιστέρια είναι τα σύμβολα της ειρήνης, το πρωτόκολλο της τελετής έναρξης απαιτεί μια συμβολική απελευθέρωση αυτών των πουλιών. Από το 1936 έως το 1988, η απελευθέρωση των περιστεριών γινόταν πριν την άφιξη της Ολυμπιακής φλόγας. Ωστόσο, μετά τον ατυχή χαμό πολλών περιστεριών που κάθονταν στην άκρη του Ολυμπιακού κάτοπτρου στην Τελετή Έναρξης των Αγώνων στη Σεούλ, η χρήση πλήθους πουλιών αντικαταστάθηκε από μια συμβολική απελευθέρωση περιστεριών, η οποία λαμβάνει χώρα τώρα μετά την παρέλαση των αθλητών και πριν την αφή του ολυμπιακού κάτοπτρου.

5. Βραβείο Ολυμπιακής Δάφνης

Η Ολυμπιακή Δάφνη είναι μια διάκριση που δημιουργήθηκε από τη ΔΟΕ για να τιμήσει ένα εξαιρετικό άτομο για τα επιτεύγματά του στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό, την ανάπτυξη και την ειρήνη μέσω του αθλητισμού. Αναγνωρίζει τη συμβολή του βραβευθέντος στην ανθρώπινη ανάπτυξη, στο πνεύμα των αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων και σύμφωνα με το όραμα του Pierre de Coubertin, αναβιωτή των Ολυμπιακών Αγώνων. Ξεκινώντας από το Ρίο ντε Τζανέιρο, η Ολυμπιακή Δάφνη παρουσιάζεται κατά την Τελετή Έναρξης κάθε Ολυμπιακού Αγώνα. Ο Kip Keino (KEN) ήταν ο πρώτος αποδέκτης της Ολυμπιακής Δάφνης. Συμβολίζοντας τη σύνδεση με τους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες, η πέτρα που χρησιμοποιήθηκε στο τρόπαιο προερχόταν από την αρχαία Ολυμπία. Η δημιουργία της Ολυμπιακής Δάφνης αποτελεί μέρος των μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της Ολυμπιακής Ατζέντας 2020, του πρώην στρατηγικού οδικού χάρτη για το μέλλον των Ολυμπιακών Αγώνων.

6. Επίσημες ομιλίες

Προηγείται ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής που απευθύνει χαιρετισμό από το βήμα. Στη συνέχεια ο Πρόεδρος της ΔΟΕ εκφωνεί ομιλία και καλεί την ΕΟΕ να ανοίξει τους Αγώνες.

7. Έναρξη Αγώνων

Η ΗΟΣ κηρύσσει την έναρξη των Αγώνων χωρίς άλλη ομιλία λέγοντας: *«Κηρύσσω την έναρξη των Αγώνων της ... (όνομα της πόλης) γιορτάζοντας την ... Ολυμπιάδα της σύγχρονης εποχής»*. Εκείνοι που έχουν εκτελέσει αυτό το καθήκον είναι οι βασιλείς και οι πρόεδροι ή οι εκπρόσωποί τους(είτε αντιπρόεδρος είτε μέλος της βασιλικής οικογένειας είτε γενικός κυβερνήτης).

8. Έπαρση της Ολυμπιακής σημαίας και ανάκρουση του Ολυμπιακού Ύμνου

Μετά την έναρξη των Αγώνων από το ΗΟΣ, η Ολυμπιακή σημαία, ξεδιπλωμένη οριζόντια, μεταφέρεται στο στάδιο. Ακολουθεί ανάκρουση του Ολυμπιακού Ύμνου, καθώς η σημαία υψώνεται στην κορυφή του στύλου. Η Ολυμπιακή σημαία πρέπει να κυματίζει για όλη τη διάρκεια των Αγώνων.

Ο Ολυμπιακός Ύμνος, σε μουσική του Έλληνα συνθέτη Σπύρου Σαμάρα και στίχους του Κωστή Παλαμά, υιοθετήθηκε επίσημα από τη ΔΟΕ το 1958 στη Σύνοδο του Τόκιο. Ο ύμνος αυτός δημιουργήθηκε το 1896 για τους πρώτους Αγώνες της Ολυμπιάδας στην Αθήνα.

Επίσημα παρουσιάστηκε στη 17^η Σύνοδο της ΔΟΕ τον Ιούνιο του 1914 στο Παρίσι, η Ολυμπιακή σημαία υψώθηκε για πρώτη φορά στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αμβέρσας του 1920. Οι πέντε δακτύλιοι αντιπροσωπεύουν τις πέντε ηπείρους, ενώ τουλάχιστον ένα από τα έξι χρώματα– το λευκό φόντο, συν το μπλε, το μαύρο, το κόκκινο, το κίτρινο και το πράσινο των δαχτυλιδιών μπορεί να δει κανείς στη σημαία κάθε έθνους.

9. Όρκος αθλητών, κριτών και προπονητών

Εκφωνήθηκε για πρώτη φορά από τον Βέλγο αθλητή Victor Boin (υδατοσφαίριση, κολύμβηση και ξιφασκία) στους Αγώνες της 7^{ης} Ολυμπιάδας της Αμβέρσας 1920. Ο Ολυμπιακός όρκος των σύγχρονων Αγώνων γράφτηκε αρχικά από τον Pierre de Coubertin, αλλά έχει τροποποιηθεί με την πάροδο του χρόνου για να αντικατοπτρίζει τη μεταβαλλόμενη φύση του αθλητικού ανταγωνισμού.

Ο αριθμός των ορκωτών από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο 2020 επεκτάθηκε από τρεις σε έξι – δύο αθλητές, δύο προπονητές και δύο κριτές. Κάθε εκπρόσωπος απαγγέλλει τη συγκεκριμένη φράση «*Στο όνομα των αθλητών, ...*», «*Στο όνομα όλων των κριτών, ...*», «*Στο όνομα όλων των προπονητών και των επισήμων, ...*». Στη συνέχεια ο αθλητής απαγγέλλει εκ μέρους και των τριών κατηγοριών: «... υποσχόμαστε να λάβουμε μέρος σε αυτούς τους Ολυμπιακούς Αγώνες, σεβόμενοι και τηρώντας τους κανόνες και στο πνεύμα του ευ αγωνίζεσθαι, της ένταξης και της ισότητας. Μαζί στεκόμαστε αλληλέγγυοι και δεσμευόμαστε στον αθλητισμό χωρίς ντόπινγκ, χωρίς εξαπάτηση, χωρίς καμία μορφή διάκρισης. Το κάνουμε αυτό για την τιμή των ομάδων μας, σεβόμενοι τις Θεμελιώδεις Αρχές του Ολυμπισμού και για να κάνουμε τον κόσμο καλύτερο μέσω του αθλητισμού».

10. Αφή της Ολυμπιακής φλόγας

Οι Αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν τη φωτιά ως θεϊκό στοιχείο και κρατούσαν τις φωτιές αναμμένες συνεχώς μπροστά από τους κύριους ναούς τους. Αυτό συνέβαινε και στο ιερό της Ολυμπίας, όπου γίνονταν οι Αρχαίοι Ολυμπιακοί Αγώνες. Μια φλόγα έκαιγε μόνιμα στο βωμό της θεάς Εστίας και τέτοιες φωτιές άναβαν και στους βωμούς του Δία και της Ήρας, μπροστά από τον ναό των οποίων πραγματοποιείται η αφή της Ολυμπιακής Φλόγας στη σύγχρονη εποχή. Στην αρχαιότητα, η φλόγα άναβε χρησιμοποιώντας τις ακτίνες του ήλιου, για να εξασφαλίσει την καθαρότητά της μαζί με μια σκαφιά, ο πρόγονος του παραβολικού καθρέφτη που χρησιμοποιείται σήμερα για την αφή της Ολυμπιακής Φλόγας. Η φλόγα μεταφέρεται από την Ολυμπία με μια σκυταλοδρομία μέχρι τον τελικό της προορισμό: το ολυμπιακό στάδιο στην υποδοχή των Ολυμπιακών Αγώνων που πρόκειται να ξεκινήσει. Ο τελευταίος λαμπαδηδρόμος θα τρέξει έναν γύρο του σταδίου πριν χρησιμοποιηθεί η φλόγα για να ανάψει το Ολυμπιακό κάτοπτρο, το οποίο παραμένει αναμμένο κατά τη διάρκεια των Αγώνων και σβήνει μόνο κατά την τελετή λήξης.

Όπως οι αγγελιοφόροι που κήρυξαν την ιερή Ολυμπιακή εκχειρία, οι δρομείς ενθαρρύνουν όλο τον κόσμο να αφήσει τα όπλα και να στραφεί προς τους Αγώνες. Η επιλογή της Ολυμπίας ως αφετηρίας υπογραμμίζει τη σχέση μεταξύ των αρχαίων και των σύγχρονων Αγώνων και υπογραμμίζει τη βαθιά σύνδεση μεταξύ των δύο. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου το 1936, η Ολυμπιακή φλόγα και η

λαμπαδηδρομία έγιναν δύο χαρακτηριστικά πρωτοκόλλου που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα.

Η καινοτομία και ο συμβολισμός συχνά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επιλογή των τελευταίων λαμπαδηδρόμων – εκείνων που θα θυμούνται για πάντα ότι άναψαν το κάτοπτρο στο Ολυμπιακό στάδιο.

11. Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα

Συνήθως, το περιεχόμενο του καλλιτεχνικού προγράμματος παραμένει μυστικό μέχρι την τελευταία στιγμή. Με την πάροδο των ετών, οι διοργανωτές των Αγώνων κατάφεραν να βρουν δημιουργικούς τρόπους για να συνδυάσουν το Ολυμπιακό πρωτόκολλο με τη σωστή αναλογία περιεχομένου ψυχαγωγίας, πολιτιστικών αναφορών, τεχνολογικών καινοτομιών και εορταστικής ατμόσφαιρας.

Όπως χρειάζεται η τελετή έναρξης για να ξεκινήσει επίσημα το αγωνιστικό κομμάτι των Ολυμπιακών Αγώνων, στο τέλος της διοργάνωσης, αφού δηλαδή ολοκληρωθεί, ακολουθεί με τη σειρά της η τελετή λήξης η οποία δεν τηρεί την αυστηρή τυπική δομή της έναρξης. Αφού εισέλθουν οι σημαίες των χωρών που συμμετείχαν, στη συνέχεια μπαίνουν και οι ίδιοι οι αθλητές οι οποίοι εισέρχονται μαζικά σαν μία ομάδα και όχι ανά έθνος, κάτι που συμβολίζει την ενότητα, την αλληλεγγύη και τη φιλία. Στη συνέχεια ακούγονται τρεις Εθνικοί Ύμνοι. Ο πρώτος είναι πάντα της Ελλάδας ως ένδειξη σεβασμού στη χώρα που γέννησε τους Αγώνες (καθιερώθηκε το 1928), ο δεύτερος της διοργανώτριας χώρας και ο τρίτος της χώρας που θα υποδεχθεί τους Ολυμπιακούς Αγώνες την επόμενη τετραετία. Ύστερα ο Πρόεδρος παραδίδει την Ολυμπιακή Σημαία στην επόμενη διοργανώτρια Χώρα και αμέσως μετά κηρύσσει τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων, ενώ ταυτόχρονα σβήνει αρμονικά η Ολυμπιακή Φλόγα στον βωμό και η Ολυμπιακή σημαία μεταφέρεται εκτός σταδίου.

IV. ΟΙ ΤΕΛΕΤΕΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ 1896-2020

4.1 Ολυμπιακοί Αγώνες: Αθήνα 1896

Η πρώτη διεθνής αθλητική διοργάνωση πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα από τις 25 Μαρτίου έως τις 6 Απριλίου του 1896 (σύμφωνα με το Ιουλιανό ημερολόγιο) που συνέπιπτε με τη Δευτέρα του Πάσχα για τους ορθοδόξους και τους καθολικούς, αλλά και με την επέτειο της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 (Γιαννάκης, 2000).

Από το πρωί της ημέρας της έναρξης των Αγώνων το κλίμα που επικρατούσε ήταν εορταστικό στους δρόμους και στις πλατείες της πόλης, ενώ το πλήθος κατέκλυσε το ανακαινισμένο Παναθηναϊκό Στάδιο από νωρίς το μεσημέρι. Οι θεατές έφταναν τους 80.000 και το βασικό θέμα συζήτησης ήταν οι ελληνικές συμμετοχές και η κατάκτηση μεταλλίων. Παρόντες στην τελετή έναρξης ήταν η Βασιλική οικογένεια της Ελλάδας, μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, ξένοι αντιπρόσωποι, μέλη της Ιεράς Συνόδου, του ξένου κλήρου και πολλοί άλλοι. Στο στάδιο, εκτός από τις τελετές έναρξης και λήξης, πραγματοποιήθηκαν τα αγωνίσματα της άρσης βαρών, γυμναστικής, πάλης και στίβου (International Olympic Committee, 2021a).

Μετά την ομιλία του Προέδρου της οργανωτικής επιτροπής, διαδόχου του Κωνσταντίνου, ο Βασιλιάς Γεώργιος ο Α΄ κήρυξε την έναρξη των Αγώνων με τα εξής λόγια: *«Κηρύττω την έναρξιν των πρώτων Ολυμπιακών Αγώνων. Ζήτω το Έθνος! Ζήτω ο ελληνικός λαός!»*(Γιαννάκης, 2000).

Η πρωτεύουσα βρισκόταν σε εορταστικό κλίμα και μετά τους κανονιοβολισμούς απελευθερώθηκαν περιστέρια ως ένδειξη ειρήνης στο Παναθηναϊκό Στάδιο. Μουσικοί, ορχήστρα και πολυμελής χορωδία βρίσκονταν τοποθετημένοι στην κονίστρα του Σταδίου και υπό τη διεύθυνση του Σπυρίδωνα Σαμάρα, ερμήνευσαν τον Ολυμπιακό Ύμνο σε στίχους του Κωστή Παλαμά και μελοποίηση του Σ. Σαμάρα. Ο Ολυμπιακός Ύμνος ενθουσίασε τους θεατές που 'απαίτησαν' την εκ νέου ανάκρουσή του, το οποίο και συνέβη. Οι αθλητές ήταν παραταγμένοι με διπλή στοίχιση στον στίβο του Σταδίου, πριν την είσοδο της βασιλικής οικογένειας, ακούστηκε ήχος σάλπιγγας που σήμανε την έναρξη των Αγώνων και οι Α΄ Σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν κομμάτι της Ιστορίας (Γιαννάκης, 2000).

4.2 Ολυμπιακοί Αγώνες: Παρίσι 1900

Αν και η αρχή τέλεσης των αγώνων σε διαφορετικό κάθε φορά τόπο επικράτησε παρά την επιθυμία των Ελλήνων για μόνιμη τέλεση στην Ελλάδα, αυτή η απόφαση έμοιαζε ως πύρρεια νίκη μετά την εμπειρία των δεύτερων Ολυμπιακών Αγώνων (Μουρατίδης, 2008). Η δεύτερη Ολυμπιάδα διεξήχθη στο Παρίσι της Γαλλίας το 1900, στο ποδηλατοδρόμιο Βένσεν (Vélodrome municipal de Vincennes – La Cipale). Η έναρξη έγινε στις 14 Μαΐου και η λήξη στις 28 Οκτωβρίου. Συμμετείχαν 995 αθλητές από 28 χώρες σε 19 αθλήματα και για πρώτη φορά έλαβαν μέρος στο αγωνιστικό κομμάτι και γυναίκες. Η μεγάλη διάρκεια των αγώνων σε αυτή την Ολυμπιάδα οφείλεται στη σύνδεσή τους με την 3^η Παγκόσμια Έκθεση των Παρισίων (International Olympic Committee, 2023). Οι Αγώνες καθορίστηκαν από την υπό μορφή τσίρκου αρχή «το περισσότερο είναι καλύτερο» που κυριάρχησε στην έκθεση. Δεν υπήρξαν ειδικές τελετές έναρξης και λήξης. Τα διάφορα αγωνίσματα απομονώθηκαν μεταξύ τους και έγιναν με τυχαίο τρόπο σε μια περίοδο τριών μηνών, Ξεκίνησαν απευθείας στις 20 Μαΐου στο ποδηλατοδρόμιο της Βένσεν και σε άλλα σημεία των Παρισίων και ολοκληρώθηκαν στις 28 Οκτωβρίου (Μουρατίδης, 2008).

4.3 Ολυμπιακοί Αγώνες: Σεντ Λούις 1904

Η τρίτη Ολυμπιάδα πραγματοποιήθηκε στις ΗΠΑ και πιο συγκεκριμένα στο Σεντ Λούις των Ηνωμένων Πολιτειών. Η τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε την 1^η Ιουλίου του 1904 και η τελετή λήξης έγινε στις 23 Νοεμβρίου του ίδιου έτους. Οι Αγώνες φιλοξενήθηκαν στην Έκθεση Εμπορίου της Λουιζιάνα, η οποία ήταν παγκόσμια έκθεση με διάρκεια από τις 30 Απριλίου μέχρι και τη 1 Δεκεμβρίου 1904.

Συνολικά, 651 αθλητές (645 άνδρες και 6 γυναίκες) πήραν μέρος στην τρίτη Ολυμπιάδα στο Στάδιο Francis. Ήταν οι πρώτοι αγώνες σε αγγλόφωνη χώρα και εκτός Ευρώπης, με αποτέλεσμα να υπάρχουν συγκεκριμένοι κανόνες προκειμένου να έχει κάποιος αθλητική ταυτότητα: απαραίτητες προϋποθέσεις να μην: έχει δεχτεί χρήματα, αγωνιστεί με ψευδώνυμο, πουλήσει τα έπαθλά του, βάλει χρηματικό στοίχημα και να αποτελεί αποδεδειγμένα μέλος ερασιτεχνικού σωματείου. Επίσης,

αξίζει να σημειωθεί ότι για πρώτη φορά δόθηκαν χρυσά, αργυρά και χάλκινα μετάλλια στους αθλητές (Olympedia, 2023).

4.4 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λονδίνο 1908

Η τέταρτη Ολυμπιάδα έλαβε χώρα στο Ηνωμένο Βασίλειο και πιο συγκεκριμένα στο Λονδίνο το 1908. Η τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε στις 27 Απριλίου του 1908 και η τελετή λήξης στις 31 Οκτωβρίου του 1908. Οι Άγγλοι προσπάθησαν να επαναφέρουν τους Ολυμπιακούς Αγώνες σε σωστή κατεύθυνση, καθώς, ενώ εντάχθηκαν για ακόμη μια φορά σε μια εμπορική έκθεση διάρκειας 6 μηνών, ο αθλητισμός είχε τα πρωτεία και όχι το εμπόριο.

Ωστόσο, η πολιτική έκανε για πρώτη φορά αισθητή την εμφάνισή της στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Εκείνη την εποχή η Φινλανδία βρισκόταν υπό ρωσική κατοχή, με αποτέλεσμα να μην επιτραπεί στους αθλητές της να φέρουν τη σημαία τους. Οι Φινλανδοί, αντί να φέρουν τη ρωσική σημαία, προτίμησαν να παρελάσουν χωρίς σημαία στην τελετή έναρξης. Επίσης, ήταν εμφανής η αντιπαλότητα Άγγλων και Αμερικανών, καθώς οι Άγγλοι θεωρούσαν ότι οι περισσότεροι Αμερικανοί αθλητές ήταν Ιρλανδοί και θα έπρεπε να αγωνίζονται με την Αγγλία (Μουρατίδης, 2008).

Στην τελετή έναρξης, η ελληνική συμμετοχή απαρτιζόταν από 20 αθλητές, οι οποίοι φορούσαν για πρώτη φορά ομοιόμορφες στολές. Συγκεκριμένα, φορούσαν λευκή φανέλα με κεντημένη στο στήθος την ελληνική σημαία και λευκό παντελονάκι με κατακόρυφες μπλε γραμμές στα πλάγια. Αρχηγός της αποστολής ήταν ο πολυσχιδής γυμναστής Ιωάννης Χρυσάφης και σημαιοφόρος της παρέλασης ο Ολυμπιονίκης της δισκοβολίας Νικόλαος Γεωργαντάς (ΣΕΓΑΣ, 2023).

4.5 Ολυμπιακοί Αγώνες: Στοκχόλμη 1912

Η 5^η Ολυμπιάδα πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη της Σουηδίας, όπου συμμετείχαν 2.407 αθλητές (2.359 άνδρες και 48 γυναίκες). Η τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε στις 5 Μαΐου του 1912 στο Ολυμπιακό Στάδιο Στοκχόλμης και η τελετή λήξης στις 22 Ιουλίου του 1912. Ήταν η πρώτη φορά που υπήρχε συμμετοχή αθλητών από 28 κράτη των πέντε ηπείρων και για πρώτη φορά οι Αγώνες δεν συνδυάστηκαν με κάποια εμπορική έκθεση που διοργανωνόταν παράλληλα, όπως

συνέβη στις τρεις προηγούμενες ολυμπιακές διοργανώσεις, με αποτέλεσμα να διαρκέσουν μόνο για δυόμιση μήνες (CBC Sports, 2008).

Στη συγκεκριμένη Ολυμπιάδα κυκλοφόρησε ως επίσημη δημοσίευση της ΔΟΕ αφίσα, η οποία συμβολίζει την παρέλαση των Εθνών. Πιο συγκεκριμένα, κάθε αθλητής ανεμίζει μια σημαία και όλοι μαζί κατευθύνονται προς τον κοινό προορισμό, τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Η γυμνότητα των αθλητών, αν και θεωρήθηκε τολμηρή για την εποχή της, ήταν μια αναφορά στους αγώνες της Αρχαίας Ελλάδας (Bergvall, 1913).

Η τελετή έναρξης ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακή, καθώς οι αθλητές παρέλασαν με τις εθνικές τους ενδυμασίες. Παρατηρήθηκε μεγάλος ανταγωνισμός μεταξύ των αθλητών, μεγάλη παρουσία θεατών, καθώς επίσης και μεγαλύτερο παγκόσμιο ενδιαφέρον (CBC Sports, 2008). Το ολυμπιακό αθλητικό κίνημα άρχισε πλέον να αποκτά ρίζες σε όλες τις γωνιές του πλανήτη (Bergvall, 1913).

4.6 Ολυμπιακοί Αγώνες: Βερολίνο 1916

Τη διοργάνωση για την έκτη Ολυμπιάδα διεκδίκησαν το Βερολίνο, η Αλεξάνδρεια, η Βουδαπέστη και το Κλήβελαντ. Η ΔΟΕ στη Σύνοδό της αποφάσισε παμψηφεί να λάβει το χρίσμα η πρωτεύουσα της Γερμανίας, η οποία υπερτερούσε σχεδόν σε όλους τους τομείς έναντι των υπόλοιπων υποψηφίων. Μάλιστα, στο Βερολίνο επρόκειτο να κάνει την εμφάνισή της και η λευκή Ολυμπιακή σημαία με τους πέντε κύκλους, που θα συμβόλιζε την ειρηνική συνύπαρξη των λαών των πέντε ηπείρων. Όμως ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος ξέσπασε και οι αγώνες ματαιώθηκαν. Ήταν η πρώτη, χρονολογικά, Ολυμπιάδα που ακυρώθηκε λόγω πολεμικών γεγονότων (Guttmann, 2002).

Οι εργασίες για την προετοιμασία των Αγώνων είχαν ξεκινήσει από το 1912, με την κατασκευή του σταδίου του Βερολίνου, το οποίο είχε σχεδιαστεί να περιλαμβάνει 18.000. Η παρέλαση για τα εγκαίνια του σταδίου έγινε στις 8 Ιουνίου 1913 με την απελευθέρωση 10.000 περιστερών (the New York Times, 1913).

4.7 Ολυμπιακοί Αγώνες: Αμβέρσα 1920

Η έβδομη Ολυμπιάδα πραγματοποιήθηκε στην Αμβέρσα στο Βέλγιο. Για πρώτη φορά παρουσιάστηκε η σημαία με τους πέντε ολυμπιακούς κύκλους και εκφωνήθηκε ο όρκος των αθλητών. Η τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε στις 14 Αυγούστου 1920 και η τελετή λήξης στις 12 Σεπτεμβρίου 1920. Την κήρυξη της έναρξης των αγώνων έκανε ο βασιλιάς Αλβέρτος Α΄ του Βελγίου και τον όρκο των αθλητών εκφώνησε ο Victor Boin, Βέλγος αθλητής της κολύμβησης, της υδατοσφαίρισης και της ξιφασκίας. Οι Αγώνες έλαβαν χώρα στο Ολυμπιακό Στάδιο της Αμβέρσας(Olympic Games, 2023a).

Είναι αξιοσημείωτο ότι η συγκεκριμένη Ολυμπιάδα περιλάμβανε και μια εβδομάδα διεξαγωγής χειμερινών αθλημάτων, που αποτέλεσαν τον προάγγελο για την καθιέρωση των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων (Guttman, 2002).

Η αφίσα του 1920 παρουσιάζει τις σημαίες των συμμετεχόντων χωρών να κυματίζουν όλες μαζί. Πάνω δεξιά ο θυρεός της διοργανώτριας πόλης και στο κέντρο ένας δισκοβόλος, αναφορά στους αγώνες της αρχαιότητας. Στο κέντρο η Αμβέρσα με το καμπαναριό της Notre Dame. Η αφίσα για πρώτη φορά μεταφράστηκε σε 17 γλώσσες (Olympic Games, 2023b).

4.8 Ολυμπιακοί Αγώνες: Παρίσι 1924

Οι Γάλλοι ήθελαν να παρουσιάσουν μια πολύ καλύτερη διοργάνωση από εκείνη του 1900, την οποία επίσης είχαν αναλάβει, και τα κατάφεραν παρουσιάζοντας μια διοργάνωση, όπου κυριάρχησε το Ολυμπιακό Πνεύμα. Έτσι, οι 8^{οι} Ολυμπιακοί Αγώνες διεξήχθησαν στο Παρίσι της Γαλλίας από τις 4 Μαΐου έως τις 27 Ιουλίου του 1924, όπου έλαβαν μέρος 3.089 αθλητές. Συγκεκριμένα, συμμετείχαν 2.954 άνδρες και 135 γυναίκες. Αντιστοίχως, η βδομάδα των πρώτων Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων - που πλέον καθιερώνονταν για τα χειμερινά αθλήματα – διήρκεσε από τις 25 Ιανουαρίου έως τις 5 Φεβρουαρίου στο Chamonix (Σαμονί) της Γαλλίας (Guttman, 2002).

Για τους Αγώνες του 1924, το Παρίσι υπερίσχυσε των υποψηφιοτήτων του Αμστερνταμ, της Βαρκελώνης, του Λος Άντζελες, της Ρώμης και της Πράγας. Καθοριστική ήταν η συμβολή του Coubertin που ήθελε να δει τους Ολυμπιακούς

Αγώνες στην πατρίδα του, προτού εγκαταλείψει την Ολυμπιακή Επιτροπή (Guttmann, 2002).

Στην τελετή έναρξης έγινε ανάκρουση των εθνικών ύμνων της Ελλάδας, ως πατρίδας του Ολυμπιακού Πνεύματος και ως γενέτειρας χώρας των Ολυμπιακών Αγώνων, της διοργανώτριας χώρας (Γαλλίας) και της χώρας που αναλάμβανε τη διοργάνωση της επόμενης Ολυμπιάδας (Ολλανδίας). Επίσης έγινε για πρώτη φορά ραδιοφωνική μετάδοση.

Σημαιοφόρος της ελληνικής αποστολής ήταν ο Χρήστος Βρεττός και αρχηγός της αποστολής ο Ιωάννης Γεωργιάδης και ο Φραγκίσκος Μαυρομάτης. Την κήρυξη της έναρξης ανέλαβε ο Πρόεδρος Gaston Doumergue. Αυτοί οι Ολυμπιακοί Αγώνες είδαν την ύπαρξη του πρώτου ολυμπιακού χωριού για τους αθλητές και την πρώτη τελετή λήξης. Ωστόσο, τα έξοδα των αγώνων έφτασαν τα 10.000.000 φράγκα, με συνολικά έσοδα 5.496.00 φράγκα, παρόλο που οι θεατές έφταναν τους 60.000 κάθε φορά (Zarnowski, 1993).

Στην αφίσα της 8^{ης} Ολυμπιάδας απεικονίζονται ημίγυμνοι αθλητές, μια ακόμα υπενθύμιση της αρχαιότητας, να χαιρετούν. Στο φόντο δεσπόζει η γαλλική σημαία και στο μπροστινό επίπεδο υπάρχουν δάφνινα κλαδιά, τα οποία συμβολίζουν τη νίκη (Ολυμπιακό Μουσείο, 2023).

4.9 Ολυμπιακοί Αγώνες: Άμστερνταμ 1928

Η 9^η Ολυμπιάδα πραγματοποιήθηκε στο Άμστερνταμ της Ολλανδίας από τις 28 Ιουλίου έως τις 12 Αυγούστου του 1928. Η χρονική διάρκεια των 16 ημερών που ίσχυσε στη συγκεκριμένη Ολυμπιάδα έγινε ο κανόνας για όλες τις επόμενες διοργανώτριες χώρες. Για πρώτη φορά υιοθετήθηκε η αφή της Ολυμπιακής Φλόγας όπου έκαιγε μέχρι τη λήξη των Αγώνων, στις 12/08/1928, σε έναν πύργο μέσα στο στάδιο. Δεν έγινε λαμπαδηδρομία, όμως άναψε η φλόγα στον Μαραθώνα. Για πρώτη φορά επίσης κάνει την εμφάνισή της η εταιρεία Coca-Cola ως χορηγός της ομάδας των ΗΠΑ, την οποία προμήθευσε με 1.000 κιβώτια αναψυκτικού (International Olympic Committee, 2021b).

Η Ελλάδα στην τελετή έναρξης για πρώτη φορά παρέλασε πρώτη ως ένδειξη τιμής, ενώ η Ολλανδία τελευταία ως διοργανώτρια χώρα. Αυτό το τελετουργικό τηρείται απαρέγκλιτα από τότε μέχρι και σήμερα. Στην τελετή έναρξης δεν παρέστη η

Βασίλισσα Βιλελμίνα, επειδή θεωρούσε τους Ολυμπιακούς Αγώνες παγανιστική εκδήλωση. Την έναρξη κήρυξε ο σύζυγός της, Πρίγκιπας Χέντρικ. Αρχηγός της ελληνικής αποστολής ήταν ο Μιχάλης Ρινόπουλος και σημαιοφόρος ο Αντώνης Καρυοφύλλης. Συμμετείχαν 3.014 αθλητές από 46 χώρες, οι οποίοι έλαβαν μέρος σε 109 αγωνίσματα (Hellenic Olympians Association, 2014).

Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Άμστερνταμ, η αφίσα παρουσιάζει έναν αθλητή να αγωνίζεται κρατώντας ένα κλαδί δάφνης, το σύμβολο της νίκης. Στο κάτω μέρος υπάρχουν κυματιστές γραμμές σε κόκκινο, λευκό και μπλε όπου αντιπροσωπεύουν τα χρώματα της Ολλανδικής σημαίας (Olympic Games, 2023c).

4.10 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λος Άντζελες 1932

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1932 διεξήχθησαν στο Λος Άντζελες στην Καλιφόρνια των ΗΠΑ από τις 30 Ιουλίου έως τις 14 Αυγούστου. Για την επιτυχία τους βοήθησε σημαντικά το Hollywood, παρουσιάζοντας κέρδος 1.000.000 δολαρίων σε μια ιδιαίτερα δύσκολη οικονομικά εποχή, όπου οι ΗΠΑ βίωναν τις οδυνηρές συνέπειες του οικονομικού κραχ (Flyvbjerg et al., 2016). Συμμετείχαν 1206 άνδρες και 126 γυναίκες, συνολικά δηλαδή 1.332 αθλητές. Για πρώτη φορά πραγματοποιείται ανάκρουση εθνικού ύμνου της χώρας του κατόχου του χρυσού μεταλλίου, ύπαρξη φωτο-φίνις, ηλεκτρονική καταγραφή των επιδόσεων και λειτουργία οργανωμένου ολυμπιακού χωριού για τους αθλητές (Xth Olympiade Committee, 1933).

Η αφίσα των Ολυμπιακών Αγώνων της 10^{ης} Ολυμπιάδας συμβολίζει το αρχαίο έθιμο, όπου ένας κήρυκας ανακοίνωσε την έναρξη των αγώνων που συνοδεύονταν από την παύση των εχθροπραξιών στον ελληνικό κόσμο, τη λεγόμενη «Ολυμπιακή Εκεχειρία». Ο σύγχρονος νεαρός αθλητής κρατά γιρλάντα από δάφνη, φυτό που συμβολίζει την ειρήνη (Xth Olympiade Committee, 1933).

4.11 Ολυμπιακοί Αγώνες: Βερολίνο 1936

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1936 διεξήχθησαν στο Βερολίνο από την 1 Αυγούστου έως τις 16 Αυγούστου. Η συμμετοχή 49 εθνών και 3.691 αθλητών στους αγώνες του Βερολίνου αποτέλεσε νέο ρεκόρ. Για την επιλογή της πόλης έγινε

ψηφοφορία μεταξύ των μελών της ΔΟΕ. Τη Γερμανία κυβερνούσαν οι Ναζί και ο Αδόλφος Χίτλερ, ο οποίος βρήκε ευκαιρία να προβάλει μέσω των Αγώνων τη λεγόμενη «Άρια Φυλή» (Hilton, 2006).

Την 1^η Αυγούστου 1936 ο Χίτλερ κήρυξε την έναρξη της 11^{ης} Ολυμπιάδας. Πανηγυρικές τυμπανοκρουσίες υπό την διεύθυνση του διάσημου συνθέτη Richard Strauss προανήγγειλαν την άφιξη του δικτάτορα στο ως επί το πλείστον γερμανικό κοινό. Εκατοντάδες αθλητές με τις επίσημες στολές της έναρξης παρέλασαν στο στάδιο κρατώντας τη δάδα με την Ολυμπιακή φλόγα που μεταφέρθηκε με λαμπαδηδρόμους από τον χώρο των Αρχαίων Αγώνων στην Ολυμπία (Olympic Games Berlin 1936, 2023).

Μετά την παρέλαση των Εθνών, ακολούθησε ο χαιρετισμός του ίδιου του Χίτλερ. Το κατάμεστο στάδιο χαιρέτησε με θερμή τον Χίτλερ, ακόμα και κατά τη διάρκεια εκφώνησης του λόγου του. Στο τέλος της ομιλίας, χιλιάδες λευκά περιστέρια απελευθερώθηκαν στο στάδιο, ως σύμβολο της ειρήνης, η οποία ήταν εξαιρετικά εύθραυστη σε ολόκληρο τον κόσμο (elcrystal, 2008).

Η λαμπαδηδρομία τελέστηκε για 1^η φορά στους Αγώνες του 1936. Κάθε ένας από τους 3.422 λαμπαδηδρόμους διήνυσε 1 χιλιόμετρο (0,6 μίλια) ακολουθώντας τη διαδρομή από την Αρχαία Ολυμπία έως το Βερολίνο. Ο Γερμανός Carl Diem, βασικός διοργανωτής των Αγώνων, σχεδίασε τη λαμπαδηδρομία εμπνευσμένος από αυτήν που είχε γίνει στην Αθήνα το 80 π.Χ. Η ιδέα του Diem εξυπηρετούσε άριστα τους Ναζί προπαγανδιστές, οι οποίοι χρησιμοποίησαν παρελάσεις με πυρσούς και διαδηλώσεις για να προσελκύσουν νέα άτομα στο κίνημα. Η δάδα κατασκευάστηκε το 1936 από την Krupp, μια γερμανική εταιρεία γνωστή κυρίως για την παραγωγή χάλυβα και όπλων (Hilton, 2006).

Η αφίσα των συγκεκριμένων Αγώνων παρουσιάζει την Πύλη του Βρανδεμβούργου, ένα από τα αξιοθέατα του Βερολίνου. Στο φόντο φαίνεται η φιγούρα ενός στεφανωμένου εφήβου, με το χέρι του σηκωμένο στον Ολυμπιακό χαιρετισμό, συμβολίζοντας τα Ολυμπιακά αθλήματα (Olympic Games Berlin 1936, 2023).

4.12 Ολυμπιακοί Αγώνες: Τόκιο 1940

Η 12^η Ολυμπιάδα επρόκειτο να γίνει στο Τόκιο της Ιαπωνίας, αλλά αναβλήθηκε για δύο χρόνια αργότερα, με αποτέλεσμα να το αναλάβει η συνυποψήφια πόλη του Ελσίνκι της Φινλανδίας. Ωστόσο, ματαιώθηκαν και οι προετοιμασίες των Φινλανδών λόγω της έναρξης του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου (Guttman, 2002).

4.13 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λονδίνο 1944

Η 13^η Ολυμπιάδα ήταν προγραμματισμένη να διεξαχθεί στο Λονδίνο της Μεγάλης Βρετανίας, η οποία ματαιώθηκε κι αυτή λόγω του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Ωστόσο, παρά τον πόλεμο, η ΔΟΕ διοργάνωσε διήμερες εκδηλώσεις από τις 17 έως τις 19 Ιουνίου του 1944 στη Λοζάνη για να γιορτάσει την ίδρυσή της. Επίσης κρατούμενοι Πολωνοί πήραν άδεια από τους Γερμανούς να διοργανώσουν ανεπίσημους Αγώνες από τις 23 Ιουλίου μέχρι τις 13 Αυγούστου του 1944. Ετοίμασαν και ολυμπιακή σημαία από κασκόλ, σεντόνια και υφάσματα. Με αυτό τον τρόπο φάνηκε ότι το Ολυμπιακό πνεύμα υπερβαίνει ακόμα και τον πόλεμο. Λόγω της ακύρωσης των Αγώνων αποφασίστηκε η επόμενη Ολυμπιάδα του 1948 να πραγματοποιηθεί στο Λονδίνο παραλείποντας τη διαδικασία της ψηφοφορίας (Grys, 1996).

Δύο χρόνια αργότερα, το 1946, η Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, λόγω της συμπλήρωσης 50 ετών από την πρώτη Ολυμπιάδα στην Αθήνα το 1896, άρχισε στις 6 Απριλίου να γιορτάζει την επέτειο της έναρξης των Αγώνων. Η ΔΟΕ αποφάσισε όμως να ορίσει ως «Ολυμπιακή Ημέρα» την 23^η Ιουνίου (Grys, 1996).

4.14 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λονδίνο 1948

Η 14^η Ολυμπιάδα διοργανώθηκε στο Λονδίνο του Ηνωμένου Βασιλείου από τις 29 Ιουλίου έως τις 14 Αυγούστου 1948. Ήταν οι πρώτοι μεταπολεμικοί αγώνες, αφού οι δύο προηγούμενες Ολυμπιάδες ματαιώθηκαν. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι συμμετείχαν οι περισσότεροι αθλητές από οποιαδήποτε άλλη διοργάνωση. Η Γερμανία και η Ιαπωνία βρέθηκαν εκτός των Αγώνων του 1948, καθώς θεωρήθηκαν υπεύθυνες για την έναρξη του πολέμου (The Organising Committee for the XIV

Olympiad London 1948, 1951). Έλαβαν μέρος 4.099 αθλητές από 59 χώρες, με τις ελληνικές συμμετοχές να φθάνουν τις 57 (Hellenic Olympians Association, 2014), ενώ υπήρξε τηλεοπτική μετάδοση των αγώνων μόνο στην περιοχή του Λονδίνου από την τηλεόραση του BBC (Hayes, 2021).

Στην τελετή έναρξης οι μπάντες του στρατού άρχισαν να παίζουν από νωρίς το μεσημέρι για τους 85.000 θεατές στο Empire Stadium. Μετά από λίγο έφτασε και η βασιλική οικογένεια. Πιο συγκεκριμένα, ο Βασιλιάς Γεώργιος ο VI, η Βασίλισσα Ελισάβετ και άλλα μέλη της και ακολούθησε ο χαιρετισμός του Λόρδου Baron Burghley. Στις 4 το απόγευμα ο Βασιλιάς κήρυξε τους αγώνες επίσημα και χιλιάδες περιστέρια αφέθηκαν στον ουρανό, ως σύμβολο ειρήνης. Ακολούθησε η αφή της Ολυμπιακής Φλόγας από έναν Βρετανό σπρίντερ, τον John Mark (British Movietone, 2015).

Η αφίσα των Αγώνων του 1948 παρουσιάζει το σημαντικότερο μνημείο του Λονδίνου, το Big Ben, και την Βουλή των Κοινοτήτων. Οι δείκτες του εμβληματικού ρολογιού δείχνουν 4 το απόγευμα, καθώς εκείνη την ώρα ήταν η έναρξη των Αγώνων. Σε πρώτο πλάνο κυριαρχεί η φιγούρα του δισκοβόλου, προς τιμήν της Αρχαίας Ελλάδας (The Organising Committee for the XIV Olympiad London 1948, 1951).

4.15 Ολυμπιακοί Αγώνες: Ελσίνκι 1952

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1952 πραγματοποιήθηκαν στο Όσλο της Νορβηγίας από τις 14 έως τις 25 Φεβρουαρίου. Συμμετείχαν 4.955 αθλητές, εκ των οποίων οι 4.436 ήταν άνδρες και οι 519 γυναίκες, από 69 χώρες (Olympic Games Helsinki 1952, 2023).

Το Ολυμπιακό στάδιο του Ελσίνκι χτίστηκε το 1940 για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, οι οποίοι ακυρώθηκαν λόγω της ρωσικής εισβολής, σε αντίθεση με την εποχή της Αρχαίας Ελλάδας, που σταματούσαν οι εχθροπραξίες για τη διεξαγωγή των αγώνων – εκεχειρία (British Pathé, 2020).

Στην τελετή έναρξης, η Ελλάδα παρέλασε για πρώτη φορά με τραγιάσκες, αθλητικό εξοπλισμό που είχε προμηθευτεί η Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή για να αντιμετωπίσουν οι αθλητές το πιθανό κρύο (Hellenic Olympians Association, 2014). Το κοινό ήταν ένθερμο και πλέον συμμετείχε ενεργά, καθώς ήξερε όλες τις

λεπτομέρειες για οποιοδήποτε αγώνισμα. Χειροκροτούσε όλους τους αθλητές από όλες τις χώρες, γεγονός που προκάλεσε δέος σε όλους τους συμμετέχοντες.

Αφότου ο Πρόεδρος της Φινλανδίας κήρυξε την έναρξη των αγώνων, χιλιάδες περιστέρια αφέθηκαν στον ουρανό, για να μεταφέρουν το μήνυμα της ολυμπιακής ειρήνης (British Pathé, 2020). Η Ολυμπιακή Φλόγα ταξίδεψε από την Ελλάδα αεροπορικά στη Δανία, από εκεί μεταφέρθηκε στη Σουηδία και τη Βόρεια Φινλανδία, όπου ενώθηκε με την «τοπική» ολυμπιακή φλόγα. Για πρώτη φορά συμμετείχαν πάνω από 1.000 δρομείς, μέσα σε αυτούς και ο θρυλικός δρομέας Raavo Nurmi, ο οποίος μετέφερε τη φλόγα στο στάδιο του Ελσίνκι και την παρέδωσε στον Hanes Kolehmainen, ο οποίος φώτισε τον κεντρικό βωμό (Olympic Games Helsinki 1952, 2023).

Στους Αγώνες του 1952 η αφίσα απεικονίζει τον Raavo Nurmi, ο οποίος – εκτός από μεταφορέας της φλόγας – ήταν ένας από τους κορυφαίους δρομείς μεγάλων και μεσαίων αποστάσεων. Η συγκεκριμένη αφίσα είχε σχεδιαστεί για τους Αγώνες του 1940 που ματαιώθηκαν λόγω του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η μόνη διαφορά είναι ότι άλλαξαν οι ημερομηνίες και προστέθηκε μια υδρόγειος σφαίρα με το περίγραμμα των χωρών (Olympic Games Helsinki 1952, 2023).

4.16 Ολυμπιακοί Αγώνες: Μελβούρνη 1956

Οι Αγώνες της 16^{ης} Ολυμπιάδας έλαβαν χώρα στη Μελβούρνη της Αυστραλίας από τις 22 Νοεμβρίου έως τις 8 Δεκεμβρίου του 1956. Ήταν η πρώτη φορά που οι Αγώνες διεξάγονταν στο νότιο ημισφαίριο εκτός Ευρώπης. Συμμετείχαν 3.314 αθλητές, εκ των οποίων οι 2.938 ήταν άνδρες και οι 376 γυναίκες από 72 χώρες.

Στην τελετή έναρξης μπήκε στο στάδιο πρώτα μία μπάντα πνευστών και κρουστών, η οποία συγχρονισμένα κατευθύνθηκε προς το κέντρο του σταδίου. Ακολούθησε η είσοδος του Δούκα του Εδιμβούργου, Πρίγκιπα Φιλίππου, με αυτοκίνητο και συνοδεία. Υπήρξε ο κατάλληλος χαιρετισμός, ενώ ταυτόχρονα η μπάντα έπαιξε προς τιμήν του ένα σύντομο μουσικό κομμάτι και όλοι οι θεατές του σταδίου σηκώθηκαν όρθιοι ως ένδειξη σεβασμού. Η τελετή συνεχίστηκε με την παρέλαση των Εθνών με την Ελλάδα πρώτη και την Αυστραλία τελευταία, ως διοργανώτρια χώρα. Μετά την κήρυξη των αγώνων από τον Δούκα του Εδιμβούργου,

απελευθερώθηκαν χιλιάδες λευκά περιστέρια στο στάδιο, ως σύμβολο της ειρήνης (Olympics, 2015).

Αναψαν δύο φλόγες, κάτι που δεν έχει συμβεί ξανά ως σήμερα. Πρώτος λαμπαδηδρόμος ήταν ο Τάκης Κωνσταντινίδης, πρωταθλητής στους δρόμους ημιαντοχής και ο δεύτερος ήταν ο Έλαρχος Hans Vinke, Σουηδός, που άναψε έφιππος τον βωμό. Η δάδα ήταν ίδια με αυτή του Λονδίνου το 1948 (Olympic Games Melbourne 1956, 2023). Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της λαμπαδηδρομίας υπήρξε σφοδρή καταιγίδα, με αποτέλεσμα να παραμείνει για ώρες κλεισμένη σε ειδικά φορτηγά. Στη βάση της δάδας ήταν σχεδιασμένοι οι Ολυμπιακοί κρίκοι και η επιγραφή: “XII Olympiad Melbourne 1956”. Σημαιοφόρος της ελληνικής αποστολής ήταν ο Γεώργιος Ρουμπάνης, που έλαβε χάλκινο μετάλλιο στο άλμα επί κοντώ (Hellenic Olympians Association, 2014). Στο τέλος των αγώνων εισήλθαν οι αθλητές στον αγωνιστικό χώρο πιασμένοι, όλοι μαζί ενωμένοι, με σκοπό να στείλουν μήνυμα ειρήνης σε όλον τον κόσμο (Olympic Games Melbourne 1956, 2023).

4.17 Ολυμπιακοί Αγώνες: Ρώμη 1960

Οι Θερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες της 17^{ης} Ολυμπιάδας διοργανώθηκαν στη Ρώμη, ισορροπώντας ανάμεσα στο σύγχρονο και στο αρχαίο πνεύμα. Διεξήχθησαν σε μια κομβική στιγμή της ιστορίας της Ιταλίας και της πρωτεύουσάς της. Στο αποκορύφωμα του «οικονομικού θαύματος», τουρίστες, διεθνείς αστέρες του κινηματογράφου, εκτός από τον αριθμό ρεκόρ διεθνών αθλητών, συνέρρεαν στην πόλη για να συμμετάσχουν στους Αγώνες, οι οποίοι ξεκίνησαν στις 25 Αυγούστου και έληξαν στις 11 Σεπτεμβρίου 1960 (Maraniss, 2008). Έλαβαν μέρος 5.338 αθλητές, εκ των οποίων οι 4.727 ήταν άνδρες και οι 611 γυναίκες από 83 χώρες. Οι Αγώνες αυτοί είχαν πλήρη τηλεοπτική κάλυψη για πρώτη φορά, από το κανάλι CBS των ΗΠΑ, ενώ μεταδόθηκαν στον Καναδά και στο Μεξικό (The Museum of Broadcast Communications, 2023).

Στην τελετή έναρξης ακούστηκε ο ύμνος των Σαμάρα-Παλαμά, ο οποίος συντέθηκε για τους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες στην Αθήνα το 1896. Το 1958 επελέγη από τη ΔΟΕ ως επίσημος ύμνος και έτσι από το 1960 ακούγεται και στην τελετή έναρξης και στην τελετή λήξης. Πριν από την απόφαση αυτή, στις προηγούμενες Ολυμπιάδες ακουγόταν ο ύμνος της εκάστοτε διοργανώτριας χώρας. Η

δάδα αυτή τη φορά σχεδιάστηκε έχοντας ως πρότυπο σχέδια αντιγράφων αρχαίων αγγείων. Στη βάση έγραφε “Giochi della XVII Olympiade” (Maraniss, 2008).

Η αφίσα της 17^{ης} Ολυμπιάδας απεικονίζει τη λύκαινα, σύμβολο της πόλης, και από κάτω της τον Ρέμο και τον Ρωμόλο, μυθικούς ιδρυτές της πόλης, σε έναν κίονα. Πάνω από το κιονόκρανο ένας αθλητής στέφεται νικητής και οι Ρωμαίοι δίπλα του χειροκροτούν και τον εγκωμιάζουν (Maraniss, 2008).

4.18 Ολυμπιακοί Αγώνες: Τόκιο 1964

Η 18^η Ολυμπιάδα πραγματοποιήθηκε στο Τόκιο, στην Ιαπωνία από τις 10 έως τις 24 Οκτωβρίου του 1964. Ήταν η πρώτη φορά που εμφανίστηκε ένα τέτοιο αθλητικό γεγονός σε χώρα Ασίας και είναι οι πρώτοι Αγώνες υψηλής τεχνολογίας, καθώς εισήχθη έγχρωμο σήμα, αν και μόνο στην τελετή έναρξης και σε ορισμένα αγωνίσματα και μόνο στην Ιαπωνία. Μάλιστα παρατηρήθηκε και σημαντική αύξηση των πωλήσεων των έγχρωμων τηλεοπτικών συσκευών (Collins, 2011).

Την τελετή έναρξης κήρυξε στις 10 Οκτωβρίου ο Αυτοκράτορας Χιροχίτο στο στάδιο Meiji, το οποίο φιλοξένησε 75.000 θεατές. Η διοργάνωση αυτή κόστισε στην Ιαπωνία περίπου 3 δισεκατομμύρια δολάρια για την κατασκευή του σταδίου και τη βελτίωση των συγκοινωνιών, κόστος ρεκόρ για τα δεδομένα της εποχής. Υπήρχαν σημαίες όλων των κρατών που έλαβαν μέρος, όπως και η ελληνική αποστολή με σημαιοφόρο αλλά και πρώτο λαμπαδηδρόμο τον Γεώργιο Μαρσέλο (Hellenic Olympians Association, 2014). Ακολούθησε η παρέλαση των εθνών με πολύ εντυπωσιακές ενδυμασίες–στολές. Έπειτα υπήρξαν κανονιοβολισμοί, ενώ ταυτόχρονα αφέθηκαν χιλιάδες μπαλόνια στον ουρανό, στα χρώματα της Ολυμπιακής σημαίας (άσπρα, μπλε, κίτρινα, κόκκινα, πράσινα και μαύρα). Πριν την αφή της Ολυμπιακής Φλόγας, μπήκε στον αγωνιστικό χώρο μια ομάδα μικρών αγοριών που έπαιζαν ρυθμικά τύμπανα (Olympics, 2013).

Συμμετείχαν 5.151 αθλητές εκ των οποίων οι 4.473 ήταν άνδρες και οι 678 γυναίκες από 93 χώρες. Την ολυμπιακή φλόγα άναψε ο Yoshinori Sakai, ένας 19χρονος, ο οποίος είχε γεννηθεί στη Χιροσίμα την ημέρα που έπεσε η ατομική βόμβα (06/08/1945) με πρωτοβουλία των ΗΠΑ, προκαλώντας τον θάνατο πολλών αμάχων. Η επιλογή του συμβόλιζε τη μεταπολεμική ειρηνική πορεία των λαών. Η δάδα στην 18^η Ολυμπιάδα αποτελείτο από μία κυλινδρική λυχνία και έφερε την

επιγραφή “XVIII Olympiad Tokyo 1964” δίπλα στους ολυμπιακούς κύκλους (Olympic Games Tokyo 1964, 2023).

Η τελετή ολοκληρώθηκε με την απελευθέρωση χιλιάδων περιστεριών, σύμβολο ειρήνης των λαών και ευγενούς άμιλλας(Olympic Games Tokyo 1964, 2023).

4.19 Ολυμπιακοί Αγώνες: Μεξικό 1968

Η 19^η Ολυμπιάδα πραγματοποιήθηκε στο Μεξικό από τις 12 έως τις 27 Οκτωβρίου 1968. Συμμετείχαν 5.530 αθλητές, 4.750 άνδρες και 780 γυναίκες από 112 χώρες σε 172 αγωνίσματα. Ήταν η πρώτη φορά που γίνονταν αγώνες στη Λατινική Αμερική, σε μια ισπανόφωνη χώρα. Ωστόσο, το υψηλό υψόμετρο της πόλης δημιούργησε αναπνευστικά προβλήματα σε πολλούς αθλητές, ενώ σε άλλους λειτούργησε θετικά με αποτέλεσμα να σημειωθούν καλές αποδόσεις (Castañeda, 2014).

Οι διοργανωτές των Αγώνων στο Μεξικό έδωσαν έμφαση στο γεγονός ότι για πρώτη φορά οι Αγώνες θα φιλοξενούνταν στη Λατινική Αμερική και μάλιστα σε μια χώρα με μεγάλη παράδοση και έναν πολιτισμό που έχει διαμορφωθεί μέσα στους αιώνες, με τους Μάγια να αποτελούν τους άμεσους προγόνους των Μεξικανών. Για αυτόν τον λόγο επιλέχθηκε η πόλη Teotihuacan για να γίνει η υποδοχή της ολυμπιακής φλόγας. Πρόκειται για έναν σημαντικό αρχαιολογικό χώρο, σε απόσταση περίπου 38 χιλιομέτρων από την πρωτεύουσα του Μεξικού, ο οποίος σηματοδοτούσε τη σύνδεση της αρχαίας παράδοσης και της σύγχρονης κοινωνίας της χώρας. Η τελετή που ακολούθησε ανάμεσα στις προκολομβιανές πυραμίδες της αρχαίας πόλης, η οποία ήταν μια από τις σημαντικότερες της πρώτης χιλιετίας π.Χ., συμβόλιζε ακριβώς αυτήν την ανάμειξη των μυθολογιών του Παλαιού και του Νέου Κόσμου, όπως αυτός διαμορφώθηκε μετά την αποικιοκρατία (Vences, 2023).

Ο τουρίστας που έφτανε στην πόλη του Μεξικού για την τελετή έναρξης έβρισκε την πρωτεύουσα γεμάτη χρώματα, με αέρα προσδοκίας και αισιοδοξίας, καθώς η χώρα είχε ολοκληρώσει όλες τις προετοιμασίες για τους Αγώνες. Κίτρινα, μπλε και ροζ πανό που πλαισιώναν ένα λευκό περιστέρι ειρήνης φώτιζαν μεγάλες οδούς. Σε όλη την πόλη οι εμπορικές διαφημιστικές πινακίδες είχαν αντικατασταθεί από φωτογραφίες πολιτιστικών δραστηριοτήτων που σχετίζονταν με τους Αγώνες.

Άλλες τεράστιες εικόνες με γραμμικά σχέδια παιδιών σχολικής ηλικίας και ανώνυμα πρόσωπα στο πλήθος διακοσμούσαν τον ορίζοντα. Παντού υπήρχαν πινακίδες με ζωηρά χρώματα, οι οποίες έγραφαν «Όλα είναι δυνατά στην ειρήνη» σε πολλές γλώσσες. Το επίσημο λογότυπο της χώρας για τη διοργάνωση ήταν: “MEXICO 68” και ήταν γραμμένο παντού. Πολλοί κάτοικοι του Μεξικού είχαν διακοσμήσει τα ρούχα τους με μια γραφική παράσταση του λογότυπου (Castañeda, 2014).

Εν τούτοις, οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1968 σημαδεύτηκαν από διαμαρτυρίες φοιτητών έξω από τον χώρο της τελετής έναρξης, ήδη από τον μήνα Ιούλιο, εκφράζοντας τη δυσαρέσκεια τους στον τότε Πρόεδρο της χώρας Gustavo Díaz Ordaz και στις αντιδημοκρατικές του πρακτικές. Δέκα ημέρες πριν την έναρξη των Αγώνων, ο Πρόεδρος διέταξε την εκκαθάριση της πλατείας Plaza de las Tres Culturas από τους διαδηλωτές, με αποτέλεσμα αρκετά άτομα να αφήσουν την τελευταία τους πνοή από πυρά μεξικανικής αστυνομίας. Ο πανικός ήταν μεγάλος, καθώς σκοτώθηκαν πάνω από 350 άτομα, ενώ τραυματίστηκαν και συνελήφθησαν περισσότερα από 1000. Πολλοί νέοι άνθρωποι βρέθηκαν στους συλληφθέντες, από την τοπική αστυνομία και τον στρατό, και εξευτελίστηκαν. Ο στρατός φόρτωσε τους νεκρούς σε αεροπλάνα και τους πέταξε στον κόλπο του Μεξικού. Άλλους τους αποτέφρωσαν, ώστε να σβηστεί κάθε ίχνος, ενώ από την άλλη η αστυνομία εισέβαλλε στα νοσοκομεία και βασάνισε και εξαφάνισε όσους βρήκε εκεί (Castañeda, 2014).

Παρά τα τραγικά πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα, οι Αγώνες πραγματοποιήθηκαν. Για πρώτη φορά έγινε ηλεκτρονική χρονομέτρηση και υπήρχαν μασκότ. Πρόκειται για ένα τζάγκουαρ και ένα περιστέρι, χωρίς ονόματα (Castañeda, 2014).

Η τελετή έναρξης ξεκίνησε με ομάδες ατόμων, οι οποίες φορούσαν ερυθρόλευκες στολές και έκαναν συγχρονισμένα διάφορες κινήσεις, άλματα με σχοινάκι κ.ά. Ταυτόχρονα, υπήρχαν τμήματα τα οποία κρατούσαν σημαίες, κάνοντας διάφορους σχηματισμούς. Άλλοι άνδρες, ντυμένοι στα λευκά, μετέφεραν ένα τεράστιο μπαλόني των Ολυμπιακών κύκλων με τη συνοδεία μουσικής από μια ομάδα με τρομπέτες. Φτάνοντας στο κέντρο του σταδίου, απελευθέρωσαν τους πέντε δακτυλίους στον ουρανό. Ακολούθησε η παρέλαση των Εθνών και η έπαρση της σημαίας. Ύστερα αφέθηκαν εκατοντάδες πολύχρωμα μπαλόνια, με τη συνοδεία ανδρών και γυναικών με παραδοσιακές φορεσιές. Μετά την αφή της Ολυμπιακής Φλόγας απελευθερώθηκαν χιλιάδες λευκά περιστέρια, ως ένδειξη ειρήνης (Vences, 2023).

4.20 Ολυμπιακοί Αγώνες: Μόναχο 1972

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1972 αποτέλεσαν την 20^η Ολυμπιάδα, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Μόναχο της Γερμανίας από τις 25 Αυγούστου έως τις 10 Σεπτεμβρίου. Στους αγώνες πήραν μέρος 7.170 αθλητές, 6.075 άνδρες και 1.095 γυναίκες από 121 χώρες (Olympic Games Munich 1972, 2023).

Στην Ολυμπιάδα αυτή με τη συναίνεση της ΔΟΕ κατασκευάστηκε η πρώτη μασκότ, ο Waldi, ένα πολύχρωμο σκυλάκι. Ωστόσο, η συγκεκριμένη Ολυμπιάδα σημαδεύτηκε από την Ομηρία Ισραηλινών αθλητών από Παλαιστίνιους. Συγκεκριμένα, στις 5 Σεπτεμβρίου ένας τρομοκράτης από την οργάνωση ‘Μαύρος Σεπτέμβρης’ μπήκε στο Ολυμπιακό χωριό και κράτησε όμηρους 11 αθλητές από το Ισραήλ. Το αίτημα των τρομοκρατών ήταν να αφεθούν ελεύθεροι 200 φυλακισμένοι Παλαιστίνιοι (Large, 2012).

Θύματα αυτής της τρομοκρατικής ενέργειας ήταν συνολικά εννέα αθλητές από το Ισραήλ, δύο ακόμα μέλη της αποστολής τους και ένας αστυνομικός. Αυτή η μέρα έμεινε γνωστή ως «*Η σφαγή του Μονάχου*» και στιγμάτισε την Ολυμπιάδα του 1972. Παρόλα αυτά, δεν διακόπηκε η διοργάνωση και η ΔΟΕ αποφάσισε να γίνει μια επικήδεια τελετή στο στάδιο στη μνήμη των θυμάτων, με προσέλευση 80.000 ατόμων. Εκεί ο πρόεδρος της ΔΟΕ, είπε την ιστορική φράση “The games must go on”. Έτσι οι αγώνες την επόμενη μέρα συνεχίστηκαν κανονικά, χωρίς όμως να υπάρχει ο αρχικός ενθουσιασμός (Large, 2012).

Η διοργάνωση ξεκίνησε με την παρέλαση των εθνών στην τελετή έναρξης. Η Ελλάδα μπήκε πρώτη στην αρένα, ενώ η διοργανώτρια χώρα τελευταία, όπως άλλωστε είχε ήδη καθιερωθεί. Εκφωνητής ήταν ο ηθοποιός Joachim Fuchsberger, ο οποίος μιλούσε στα γερμανικά, ενώ η μουσική που συνόδευε τους αθλητές κατά τη διάρκεια της παρέλασης ήταν γραμμένη από τον Kurt Edelhagen, ο οποίος ήταν αρχηγός μεγάλου συγκροτήματος της Γερμανίας (Olympic Games Munich 1972, 2023).

Στο καλλιτεχνικό κομμάτι της τελετής συμμετείχαν ομάδες που χόρευαν μεξικάνικους χορούς–φολκλόρ και μουσικές μπάντες που έπαιζαν αντίστοιχες μελωδίες. Άνδρες χορευτές, ντυμένοι ασπρόμαυρα, φορώντας εντυπωσιακά καπέλα, χτυπούσαν με τα χέρια τους ρυθμικά τα πόδια τους περιμετρικά του γηπέδου. Στο

τέλος, απελευθερώθηκαν χιλιάδες λευκά περιστέρια ως ένδειξη ειρήνης (Retro-TV, 2022).

Η Ολυμπιακή φλόγα έφτασε στο Μόναχο και πραγματοποιήθηκε δεξίωση στην πλατεία Königsplatz, στην οποία συμμετείχαν 20.000 θεατές. Η φλόγα μεταφέρθηκε στο Maximilianeum, έδρα του βαυαρικού κοινοβουλίου, όπου φυλασσόταν σε μαγκάλι μέχρι την ημέρα της τελετής έναρξης. Στις 26 Αυγούστου ο τελευταίος λαμπαδηδρόμος, ο Ευρωπαίος Günther Zahn, συνοδευόταν από δρομείς από τις άλλες τέσσερις ηπείρους: Kirchoge Keino (Αφρική), Jim Ryun (Αμερική), Kenji Kimihara (Ασία) και Derek Clayton (Ωκεανία). Μια φλόγα άναψε από την κύρια πηγή για να μεταφερθεί με σκυταλοδρομία από το Μόναχο στο Kiel, όπου διεξήχθησαν οι εκδηλώσεις ιστιοπλοΐας. Αυτή η διήμερη σκυταλοδρομία κάλυψε 933 χιλιόμετρα και συμμετείχαν 1.280 λαμπαδηδρόμοι πεζοί, 90 ποδηλάτες και 34 ιππείς. Στις 27 Αυγούστου, την επομένη μέρα της τελετής έναρξης, άναψε φλόγα που μεταφέρθηκε με σκυταλοδρομία 104 χιλιομέτρων από το Μόναχο στο Άουγκσμπουργκ, όπου διεξάγονταν οι εκδηλώσεις κανό (Olympic Games Munich 1972, 2023).

4.21 Ολυμπιακοί Αγώνες: Μόντρεαλ 1976

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1976, πραγματοποιήθηκαν στο Μόντρεαλ του Καναδά από τις 17 Ιουλίου μέχρι την 1^η Αυγούστου 1976. Στην 21^η Ολυμπιάδα συμμετείχαν 92 χώρες με 4.781 άνδρες και 1.247 γυναίκες σε 198 αγωνίσματα. Η Ελλάδα συμμετείχε με 34 αθλητές και 2 αθλήτριες, χωρίς να κατακτήσει μετάλλιο. Μασκότ αυτής της Ολυμπιάδας ήταν ο 'Amik', όπου στα ινδιάνικα σημαίνει *κάστορας*, θέλοντας να συμβολίσουν τη σκληρή δουλειά των διοργανωτών για την επίτευξη των Αγώνων (Olympic Games Montreal 1976, 2023).

Μετά το τρομοκρατικό χτύπημα στο Μόναχο της Γερμανίας, τα μέτρα ασφαλείας ήταν πιο αυστηρά, αφού ξοδεύτηκαν 100 εκατομμύρια δολάρια για την ασφάλεια των συμμετεχόντων. Παράλληλα, κατά τη διάρκεια των αγώνων χρησιμοποιήθηκαν 16.000 αστυνομικοί και στρατιώτες. Έτσι οι Ολυμπιακοί Αγώνες σημείωσαν μεγάλη οικονομική αποτυχία, καθώς ο προϋπολογισμός ήταν αυξημένος (Flyvbjerg et al., 2016).

Η τελετή έναρξης έλαβε χώρα στο Ολυμπιακό Στάδιο του Μόντρεαλ, το οποίο κόστισε ένα δισεκατομμύριο δολάρια για να μπορέσει να υποδεχτεί τους Αγώνες. Το

μεγαλύτερο μέρος αποτέλεσε η παρέλαση των εθνών, με την Ελλάδα να μπαίνει πρώτη στο στάδιο και τη διοργανώτρια χώρα τελευταία, σύμφωνα με τη ΔΟΕ. Η παρέλαση των αθλητών συνοδευόταν με τη μουσική υπόκρουση που είχε συνθέσει ο Vic Vogel. Ο εκφωνητής μιλούσε στα αγγλικά και στα γαλλικά, στις επίσημες γλώσσες των Αγώνων (Olympic Games Montreal 1976, 2023).

Ακολούθησαν ομιλίες επισήμων, από την Βασίλισσα Ελισάβετ και έπειτα μια ομάδα ανδρών έψαλαν τον Ολυμπιακό Ύμνο στα ελληνικά από τον Σπύρο Σαμάρα, σε ποίηση του Κωστή Παλαμά. Πέρασαν ομάδες κρατώντας τη σημαία με τους πέντε δακτυλίους. Τμήματα από άνδρες και γυναίκες χόρευαν ευρωπαϊκούς, ζευγαρωτούς χορούς, φορώντας πολύχρωμα εντυπωσιακά κοστούμια, κάνοντας διάφορους σχηματισμούς στον αγωνιστικό χώρο του σταδίου. Αμέσως μετά, πέντε κύκλοι αποτελούμενοι από γυναίκες ντυμένες στα λευκά απελευθερώνουν χιλιάδες περιστέρια, ως ένδειξη ειρήνης, τραβώντας κορδέλες στα χρώματα των πέντε Ολυμπιακών Κύκλων (Super Catman, 2016).

Στη συνέχεια, μπήκαν στο γήπεδο ανδρικά τμήματα κρατώντας μεγάλα πανιά σε πράσινο, κίτρινο, μπλε, κόκκινο και μαύρο χρώμα, κάνοντας διάφορες χορογραφίες και σχηματισμούς. Ακολούθησαν και γυναικεία τμήματα ρυθμικής αγωνιστικής με διάφορα όργανα στα αντίστοιχα χρώματα των ολυμπιακών δακτυλίων. Αθλήτριες της ρυθμικής γυμναστικής με μπάλες, στεφάνια, κορδέλες δημιούργησαν ένα εντυπωσιακό θέαμα γεμάτο χρώματα, χορό και κίνηση. Η Ολυμπιακή Φλόγα μεταφέρθηκε ηλεκτρονικά, με ακτίνες λέιζερ από την Αθήνα στην Οτάβα μέσω ενός δορυφόρου. Ύστερα συνέχισε την πορεία της για το Μόντρεαλ με λαμπαδηδρομία. Ο ολυμπιακός όρκος και ο εθνικός ύμνος της διοργανώτριας χώρας, έκλεισαν τη τελετή έναρξης ώστε να ξεκινήσει το αγωνιστικό κομμάτι της διοργάνωσης (Super Catman, 2016).

4.22 Ολυμπιακοί Αγώνες: Μόσχα 1980

Η 22^η Ολυμπιάδα έλαβε χώρα στη Μόσχα από τις 19 Ιουλίου έως τις 3 Αυγούστου 1980. Ήταν η πρώτη φορά που έγινε τέτοια διοργάνωση στην Σοβιετική Ένωση, σε κομμουνιστική χώρα. Στις 21 Μαρτίου 1980 ο πρόεδρος της Αμερικής Jimmy Carter, ανακοίνωσε ότι θα μποϊκοτάρει τους Αγώνες, ως ένδειξη διαμαρτυρίας για τη σοβιετική εισβολή στο Αφγανιστάν έναν χρόνο νωρίτερα. Στο μποϊκοτάζ

συμμετείχαν 65 χώρες και η Ελλάδα ήταν εκτός αυτών. Ενδιάμεση στάση κράτησαν οι μεγάλες χώρες όπως η Γαλλία, οι οποίες δεν πήραν μέρος επισήμως αλλά είχαν τη δυνατότητα οι αθλητές να πάρουν μέρος μεμονωμένα. Ο Αμερικάνος πρόεδρος δεν το επέτρεψε αυτό και μάλιστα τους απείλησε με αφαίρεση διαβατηρίου (U.S. Department of State - Office of the Historian, 2009).

Στην τελετή έναρξης, στις 19 Ιουλίου και ώρα 16:00 στη Μόσχα, παρατάχθηκαν στο στάδιο μόνο 80 χώρες με 5.179 αθλητές, σημειώνοντας τη μικρότερη συμμετοχή. Οι τελετές έναρξης και λήξης πραγματοποιήθηκαν στο Κεντρικό Στάδιο Λένιν με χωρητικότητα 78.360 θέσεων. Μασκότ των αγώνων η Misha, που σχεδιάστηκε από τον Victor Chizhikov (Βίκτωρ Τζιζίλοβ), εικονογράφο παιδικών βιβλίων στη Μόσχα. Επρόκειτο για ένα χαμογελαστό αρκουδάκι, με ζώνη στα χρώματα των Ολυμπιακών Κύκλων (Olympic Games Moscow 1980, 2023).

Στους συγκεκριμένους Αγώνες, τόσο η τελετή έναρξης, όσο και η τελετή λήξης τους περιλήφθηκαν στην ταινία του 1981 του Yuri Ozeron με τον τίτλο 'Ο, Sport, You - the Peace!' (στα ρωσικά, Ο σπορτ, ты - мир!) (ohsport you are peace, 2013). Η διοργάνωση ξεκίνησε με την αντίστροφη μέτρηση του ρολογιού στο Κρεμλίνο στις 16:00 και ένα σύντομο μουσικό κομμάτι με χάλκινα πνευστά όργανα των Herald Trumpeters. Έγινε αναπαραγωγή του εθνικού ύμνου της διοργανώτριας χώρας και αμέσως μετά ξεκίνησε η παρέλαση των εθνών, με την Ελλάδα πρώτη, τη Σοβιετική Ένωση τελευταία και τις υπόλοιπες χώρες με αλφαβητική σειρά. Ακολούθησαν χαιρετισμοί και ομιλίες από τον πρόεδρο της ΔΟΕ και από τον Σοβιετικό ηγέτη Leonid Brezhnev, ο οποίος κήρυξε την έναρξη των αγώνων της 22^{ης} Ολυμπιάδας. Έπειτα, έγινε παράδοση της ολυμπιακής σημαίας από τον Stéphane Préfontaine και τη Sandra Henderson, που εκπροσωπούσαν τον Δήμαρχο του Μόντρεαλ, στον Πρόεδρο της ΔΟΕ, ο οποίος την παρέδωσε στον γραμματέα της ΚΚΣΕ. Σειρά είχε η είσοδος της Ολυμπιακής σημαίας την οποία έφεραν οκτώ Masters of Sports της ΕΣΣΔ, συνοδευόμενοι από άλλους 22. Η σημαία αυτή υψώθηκε όταν τραγούδησαν τον Ολυμπιακό Ύμνο στα ρωσικά και ύστερα ακολούθησε η ολυμπιακή φλόγα που μεταφέρθηκε στο στάδιο από τον αθλητή του τριπλούν Βίκτωρ Σανέγιεφ. Τέλος τον Ολυμπιακό όρκο τον έδωσε ο Νικολάι Αντριάνοφ.

Μετά το τελετουργικό κομμάτι ακολούθησε το καλλιτεχνικό μέρος, με τους παραδοσιακούς χορούς των δεκαπέντε σοβιετικών δημοκρατιών. Στην αρχή και στο τέλος της σουίτας ακούστηκε το τραγούδι "Wide is my Motherland", από την ταινία

Circus. Χιλιάδες καλλιτέχνες με κορδέλες, άλογα, χορευτές, καθώς και γυμναστές ντυμένοι ως μασκότ χόρεψαν στο κέντρο της αρένας. Ακολούθησε παιδική παράσταση, η οποία ξεκίνησε με ομάδα αγοριών με άλογα και κοντάρια και στη συνέχεια τμήματα κοριτσιών με κούκλες. Στο τέλος, οι ομάδες αναμειγνύονταν και σχημάτισαν τρόικα, έλκηθρα δηλαδή με άλογα, αποχωρώντας από το στάδιο. Εμφανίστηκαν ακροβάτες σε τραμπολίνο, καθώς και πέντε πυλώνες, μία για κάθε ήπειρο που έμοιαζαν με ανθρώπινα βάζα, ενώ ταυτόχρονα ακουγόταν το γαμήλιο βάλς. Στο τέλος, όλοι οι ερμηνευτές της διοργάνωσης μπήκαν ξανά στο κέντρο του γηπέδου και ερμήνευσαν το τραγούδι της Ολυμπιάδας της Μόσχας “Moscow Gives the Start”(ohsport you are peace, 2013).

4.23 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λος Άντζελες 1984

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1984 διεξήχθησαν στο Λος Άντζελες από τις 28 Ιουλίου έως τις 12 Αυγούστου. Ήταν η τρίτη σε σειρά Ολυμπιάδα που στιγματίστηκε από μποϊκοτάζ, ως απάντηση στους Αμερικανούς στη Μόσχα. Η Σοβιετική Ένωση δεν έστειλε τους αθλητές της, ενώ ακολούθησαν κι άλλες χώρες. Η συγκεκριμένη διοργάνωση στέφθηκε με μεγάλη επιτυχία και ήταν η πρώτη φορά που έγινε ελκυστικό εμπορικό προϊόν. Συμμετείχαν 140 χώρες με 6.829 αθλητές σε 221 αγωνίσματα. Μασκότ των αγώνων ο Σαμ, ένας αετός, που ήταν το σύμβολο της χώρας και σχεδιάστηκε από τον Robert Moore της Disney. Η συγκεκριμένη Ολυμπιάδα δεν κατασκεύασε κάποιο γήπεδο ώστε να στεγάσει την πλειονότητα των αθλημάτων, αλλά χρησιμοποίησε πολλά από τα υπάρχοντα κτίρια (Los Angeles Organizing Committee, 1985), κάτι που τελικά φάνηκε πρωτότυπο.

Η τελετή έναρξης ήταν μια θεαματική διοργάνωση που κόστισε 5 εκατομμύρια, με τίτλο “Music of America”. Στο στάδιο παρευρέθηκαν επίσημοι, αξιωματούχοι, καθώς και ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών και άλλες σημαντικές προσωπικότητες. Η αντίστροφη μέτρηση 60 δευτερολέπτων προβλήθηκε σε μια οθόνη στο Los Angeles Memorial Coliseum, όπου έλαβαν χώρα οι τελετές έναρξης και λήξης. Οι καμπάνες των εκκλησιών, καθώς και τα ρολόγια της πόλης χτυπούσαν για να αναγγείλουν το χαρμόσυνο γεγονός και την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων. Η τελετή έναρξης ξεκίνησε επίσημα με την πρώτη ομάδα “Welcome”, ένα τραγούδι που γράφτηκε για την Ολυμπιάδα, ενώ οι θεατές κρατούσαν μπαλόνια με κορδέλες και πανό τα οποία το έγραφαν σε πολλές γλώσσες.

Οι ερμηνευτές σχημάτισαν επίσης τη λέξη αυτή στο στάδιο, αλλά σχηματίστηκε και στον ουρανό από ουρανογράφους. Μετά το τραγούδι, τα μπαλόνια αφέθηκαν στον ουρανό και παρουσιάστηκαν οι αξιωματούχοι και ο πρόεδρος της ΔΟΕ και ακολούθησε ο εθνικός ύμνος των ΗΠΑ (Los Angeles Organizing Committee, 1985).

Το καλλιτεχνικό μέρος της τελετής αφορούσε τη μουσική κουλτούρα της Αμερικής και τον τρόπο ζωής τους. Ξεκίνησε με την American Suite, την οποία ερμήνευσε μια ομάδα με 800 μέλη, που ήταν κυρίως από τα κολλέγια της περιοχής. Το δεύτερο τμήμα, Pioneer Spirit, απεικόνιζε την Δύση κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα και απαρτιζόταν από ομάδες μπαλέτου που εκτελούσαν χορογραφίες. Ακολούθησε ο Dixieland Jamboree, με μια χορωδία 300 μελών να τραγουδά το “When the Saints go Marching in”. Το τέταρτο τμήμα Urban Rhapsody απαρτιζόταν από 84 πιάνο με ουρά, ακολουθούμενα από ορχήστρα και χορευτές, ενώ το πέμπτο “The world stage” αποτελούνταν από μια ορχήστρα της δεκαετίας του 1940 με δημοφιλή μουσική. Τέλος, στο έκτο τμήμα, όλες οι ομάδες χόρευαν στο κέντρο του γηπέδου και σχημάτισαν το περίγραμμα του χάρτη των ΗΠΑ (Simonton, 2022).

Ο John Williams ερμήνευσε το τραγούδι που είχε αφιερώσει στους Ολυμπιακούς Αγώνες, ενώ ταυτόχρονα εθελοντές μπήκαν στο στάδιο με λευκές σημαίες των Αγώνων. Ακολούθησε η παρέλαση των εθνών με την Ελλάδα να μπαίνει πρώτη στον αγωνιστικό χώρο και στη συνέχεια έγινε έπαρση της σημαίας με την υπόκρουση του Ολυμπιακού Ύμνου. Ως ένδειξη ειρήνης, αφέθηκαν ελεύθερα χιλιάδες περιστέρια και ακολούθησε το άναμμα της Ολυμπιακής Φλόγας και ο όρκος των αθλητών (Olympic Ceremony Database, 2012).

Τέλος, η δασκάλα Vicki McClure, ζήτησε από το κοινό να ερμηνεύσουν όλοι μαζί το τραγούδι της Diana Ross, “Reach Out and Touch” οι στίχοι του οποίου ήταν στην οθόνη του σταδίου, ενώ οι μεγάλες οθόνες απεικόνιζαν παιδιά από τις πέντε Ηπείρους να κρατιούνται χέρι, χέρι και να τραγουδούν κι αυτά. Ταυτόχρονα στον ουρανό υπήρχαν χιλιάδες, πολύχρωμα πυροτεχνήματα με διάφορους σχηματισμούς (Olympic Ceremony Database, 2012).

4.24 Ολυμπιακοί Αγώνες: Σεούλ 1988

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1988 πραγματοποιήθηκαν στη Σεούλ της Νότιας Κορέας από τις 17 Σεπτεμβρίου έως τις 2 Οκτωβρίου. Στην 24^η Ολυμπιάδα συμμετείχαν 159 χώρες με 8.391 αθλητές (Olympic Games Seoul 1988, 2023).Η

Ελλάδα πήρε μέρος με 44 άνδρες και 12 γυναίκες. Ήταν η τελευταία τελετή έναρξης που απελευθερώθηκαν περιστέρια, καθώς στη συγκεκριμένη Ολυμπιάδα κάποια από αυτά κάηκαν στο κούλον της Ολυμπιακής Φλόγας, μπροστά στους θεατές (Collins, 2011).

Το μεγαλύτερο μέρος της τελετής έναρξης καλύφθηκε από την παρέλαση των εθνών από 160 Ολυμπιακές Επιτροπές. Στη συνέχεια η πρόεδρος του SLOOCPARK, εκφώνησε μια ομιλία στα κορεάτικα, καλωσορίζοντας τους επισήμους, τους αθλητές και το κοινό (Collins, 2011). Την έναρξη της 24^{ης} Ολυμπιάδας κήρυξε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Κορέας, Roh Tae-woo στη γλώσσα του. Ακολούθησε ο Ολυμπιακός Ύμνος και ο Ύμνος της Νότιας Κορέας (Olympic Games Seoul 1988, 2023). Ακολούθησε χορευτικό δρώμενο μέσα στην κονίστρα του σταδίου, από νεαρές γυναίκες ενδεδυμένες με παραδοσιακή ενδυμασία, οι οποίες πραγματοποιούσαν σχεδιασμούς βάσει παράταξης. Το βλέμμα στράφηκε στον ουρανό από όπου άρχισαν να κατέρχονται αλεξιπτωτιστές με πολύχρωμες κορδέλες και αλεξίπτωτα στο χρώμα των ολυμπιακών κύκλων. Μια ομάδα αλεξιπτωτιστών σχημάτισε, εναέρια, τους ολυμπιακούς κύκλους με τα σώματά τους και, με σπειροειδή σχηματισμό κατάβασης, άρχισαν να πλησιάζουν στο έδαφος ώσπου προσγειώθηκαν στο κέντρο του σταδίου. Άνοιξαν τα αλεξίπτωτά τους σχηματίζοντας εκ νέου τους ολυμπιακούς κύκλους. Πλαισιώθηκαν από δεκάδες πανιά σε ελικοειδή παράταξη, θυμίζοντας το λογότυπο των αγώνων.

Στη συνέχεια, παρουσιάστηκε ένα τελετουργικό παραδοσιακό δρώμενο με ανάλογες φορεσιές και κορεάτικη μουσική υπόκρουση, από γυναίκες που είχαν γεμίσει την κονίστρα, και με τελικό σχηματισμό ένα τεράστιο λουλούδι. Τις γυναίκες διαδέχθηκαν άνδρες που κρατούσαν τεράστιες μάσκες (με συμβολικές αποτυπώσεις) στερεωμένες σε κοντάρια, που εισήλθαν στο στάδιο και χόρεψαν, παράλληλα με γυναίκες που φορούσαν αντίστοιχες μάσκες. Την ίδια στιγμή το στάδιο περιβλήθηκε περιμετρικά, στα ψηλότερα σημεία του, με γιγαντιαία παραδοσιακά προσωπεία. Η τελετή συνεχίστηκε με επίδειξη κορεάτικης πολεμικής τέχνης από εκατοντάδες συμμετέχοντες, ενώ τους διαδέχθηκαν παιδιά και το στάδιο γέμισε από τα παιχνίδια τους και τους χρωματικούς συνδυασμούς τους. Η κουλτούρα της Κορέας παρουσίασε και ένα σύνολο ανδρών, που παρατάχθηκαν και παρουσίασαν κορεάτικο δρώμενο υπό τους ρυθμούς τυμπάνων και ο καλλιτεχνικός χαιρετισμός των Κορεατών ολοκληρώθηκε με μουσικό συγκρότημα και τη συνολική συγκέντρωση των συμμετεχόντων στο κέντρο του σταδίου (Olympics, 2023).

Μετά την τελετή αφής στην Ολυμπία, η φλόγα ταξίδεψε τρεις μέρες και δύο νύχτες για να φτάσει στην Αθήνα. Στις 16 Σεπτεμβρίου, η φλόγα έφτασε στη Σεούλ και μεταφέρθηκε στο Δημαρχείο, συγκεκριμένα στον δήμαρχο της πόλης. Την ημέρα της τελετής έναρξης μεταφέρθηκε στο στάδιο από τον νικητή του Μαραθωνίου στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1936, Kee Chung Sohn. Έπειτα, ένας σπρίντερ έδωσε τη φλόγα στους τρεις τελευταίους λαμπαδηδρόμους και άναψαν μαζί το κοίλον(Olympic Games Seoul 1988, 2023).

4.25 Ολυμπιακοί Αγώνες: Βαρκελώνη 1992

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1992 έλαβαν χώρα στη Βαρκελώνη της Ισπανίας από τις 25 Ιουλίου έως τις 9 Αυγούστου. Έλαβαν μέρος 9.536 αθλητές εκ των οποίων οι 6.652 ήταν άνδρες και οι 2.704 γυναίκες από 170 χώρες. Η Ελλάδα συμμετείχε με 56 άνδρες και 14 γυναίκες. Μασκότ των αγώνων, ο Cobi, σκύλος ενός έργου Ισπανού σκιτσογράφου από τη Βαλένθια, εμπνευσμένος από τσοπανόσκυλο (Olympic Games Barcelona 1992, 2023).

Η τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε το απόγευμα, στις 25 Ιουλίου στο Estadi Olímpic Lluís Companys. Συνδύαζε το τελετουργικό κομμάτι, έπαρση σημαίας, ολυμπιακό ύμνο καθώς και τον ύμνο της διοργανώτριας χώρας, παρέλαση εθνών κ.α., με το καλλιτεχνικό κομμάτι με σκοπό την προβολή της κουλτούρας, του πολιτισμού και της ιστορίας τους. Η τελετή έναρξης ξεκίνησε με μια Ελληνίδα σοπράνο, η οποία τραγούδησε το τραγούδι «Ρωμιοσύνη», του συνθέτη Μίκη Θεοδωράκη, με την είσοδο της ολυμπιακής σημαίας. Η ορχήστρα διευθυνόταν από τον ίδιο τον συνθέτη, ενώ τραγουδούσε η Αγνή Μπάλτσα. Ύστερα ακούστηκε ο Ολυμπιακός Ύμνος από τον Alfredo Kraus τόσο στα ισπανικά, όσο και στα καταλανικά. Ένα φλεγόμενο βέλος, από έναν παραολυμπιακό τοξότη φώτισε το κοίλον. Τελευταίος λαμπαδηδρόμος ήταν ο εξαιρετικά διάσημος στη δεκαετία του 1980 μπασκετμπολίστας Epi (Juan Antonio San Epifanio, όπως ήταν ολόκληρο το όνομά του). Η μουσική κατά τη διάρκεια της λαμπαδηδρομίας ήταν του Angelo Badalamenti (History, 2021).

Όσον αφορά το καλλιτεχνικό κομμάτι η διοργάνωση περιλάμβανε μια θάλασσα λουλουδιών που καλωσορίζει τους θεατές, σχηματίζοντας τη λέξη “hola”. Έπειτα, εισήλθαν στην αρένα 360 τυμπανιστές και 300 μουσικοί από την Καταλονία και σχημάτισαν έναν κύκλο, ενώ στο κέντρο υπήρχαν χορεύτριες φλαμένκο. Παράλληλα, εμφανίστηκαν έργα Ισπανών ζωγράφων, όπως του Πικάσο. Το επόμενο

τμήμα αφορούσε τη δημιουργία της διοργανώτριας χώρας και ειδικότερα στον Ηρακλή, ο οποίος κέρδισε τους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες.

4.26 Ολυμπιακοί Αγώνες: Ατλάντα 1996

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1996 πραγματοποιήθηκαν στην Ατλάντα των Ηνωμένων Πολιτειών, υπό την αιγίδα της ΔΟΕ. Ξεκίνησαν στις 19 Ιουλίου και τελείωσαν στις 4 Αυγούστου με 10.320 αθλητές από 197 χώρες. Για πρώτη φορά, υπήρξε έντονο το στοιχείο της εμπορευματοποίησης, ενώ οι Αμερικάνοι δέχθηκαν μια τρομοκρατική ενέργεια, με αποτέλεσμα να βρεθεί ένας νεκρός στο Ολυμπιακό χωριό στις 27 Ιουλίου. Μασκότ των αγώνων ο Izzy, από τη φράση “what is it?”, αφού επρόκειτο για μια αλλόκοτη φιγούρα.

Η τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε στις 19 Ιουλίου στο Ολυμπιακό Στάδιο της Ατλάντα με 85.600 θεατές. Υπολογίζεται ότι παρακολούθησαν την τελετή έναρξης 3,5 δισεκατομμύρια θεατές. Την Ολυμπιακή Φλόγα άναψε ο πρωταθλητής της πυγμαχίας Muhammad Ali, ενώ συμμετείχαν γνωστοί καλλιτέχνες, όπως ο σκηνοθέτης John Williams, η γνωστή τραγουδίστρια Celine Dion και η Αμερικανίδα τραγουδίστρια Gladys Knight (Olympic Games Atlanta 1996, 2023).

Ειδικότερα, η τελετή έναρξης ξεκίνησε με αντίστροφη μέτρηση 22 δευτερολέπτων, με πλάνα και στιγμές από τα προηγούμενους Αγώνες, όπως την τελετή λήξης της προηγούμενης Ολυμπιάδας, στη Βαρκελώνη. Όταν έφτασε η στιγμή να δοθεί η σκυτάλη στην Ατλάντα, ο ουρανός φωτίστηκε από τα πυροτεχνήματα. Αλληγορικά πνεύματα υψώθηκαν στα χρώματα των πέντε δακτυλίων του ολυμπιακού σήματος και άρχισαν να παίζουν κρουστά όργανα. Ταυτόχρονα, αλεξιπτωτιστές κατέβαιναν από την οροφή με κορδέλες στα χρώματα των Ηπείρων, ενώ μικρά παιδιά ντυμένα με λευκά ρούχα σχημάτισαν τον αριθμό 100 για την εκατονταετηρίδα των Ολυμπιακών Αγώνων. Η συμφωνική ορχήστρα της Ατλάντα ερμήνευσε το επίσημο τραγούδι της διοργάνωσης. Όσο τραγουδούσαν, μικρά παιδιά σχημάτισαν ένα περιστέρι, για να συμβολίσουν την ειρήνη (Olympics, 2023).

Έπειτα έκαναν την είσοδό τους ο Bill Clinton, τότε Πρόεδρος των ΗΠΑ, μαζί με τον Juan Antonio Samaranch, Πρόεδρο της ΔΟΕ, και έγινε έπαρση της σημαίας των ΗΠΑ, ψάλλοντας τον εθνικό ύμνο. Το καλλιτεχνικό κομμάτι ξεκίνησε με ομάδες χορευτών και μπάντες, καθώς και άλλες δραστηριότητες που τόνιζαν την κουλτούρα της περιοχής. Δύο άτομα ντυμένα πεταλούδες απεικόνιζαν τη Σελήνη και τον Ήλιο

στα άκρα του σταδίου. Ξαφνικά ένας κεραυνός κατάπιε όλες τις πεταλούδες στο πάτωμα. Αυτό αντιπροσώπευε τον εμφύλιο πόλεμο με τις συνέπειές του. Οι πεταλούδες από την άλλη άκρη του γηπέδου έμειναν θλιμμένες, όμως μια βρήκε τη δύναμη να επαναφέρει τη ζωή και στα υπόλοιπα πλάσματα. Ολόκληρο το γήπεδο φωτίστηκε με πολλά χρώματα, ενώ άρχισε να παίζει χαρούμενη μουσική. Έτσι, εμφανίστηκαν πολύχρωμες πεταλούδες που απεικόνιζαν την αναγέννηση. Το τμήμα ολοκληρώθηκε με άπειρα πυροτεχνήματα (Olympics, 2023).

Το γήπεδο σκοτεινίασε ξανά και σχηματίστηκε στο κέντρο του γηπέδου ο ναός του Δία, ο οποίος είχε 8 κίονες σε οκταγωνικό σχήμα. Εκεί εμφανίστηκε η θεά της Νίκης για να επιβραβεύσει τους αθλητές και η μουσική που χρησιμοποιήθηκε ως υπόκρουση ήταν από τον Basil Poledouris (Βασίλη Πολυδούρη), Αμερικανό συνθέτη κινηματογραφικής μουσικής. Το κομμάτι αυτό ολοκληρώθηκε σε σταδιακό σκοτάδι, υποδηλώνοντας το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων (Olympic Games Atlanta 1996, 2023).

Πριν ξεκινήσει η παρέλαση, τα πνεύματα εμφανίστηκαν ξανά αναζητώντας την αναγέννηση των Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Οι δρομείς εκπροσωπούσαν κάθε Ολυμπιάδα και έτρεχαν γύρω από την πίστα του σταδίου. Έπειτα, παρέλασαν 195 έθνη με αλφαβητική σειρά, εκτός από την Ελλάδα και τις ΗΠΑ, που εμφανίστηκαν πρώτη και τελευταία αντιστοίχως. Μετά την παρέλαση, ο Πρόεδρος της ΔΟΕ έκανε μια ομιλία για να καλωσορίσει την Ολυμπιάδα του 1996 και ακολούθησε η έπαρση της σημαίας και η ολυμπιακή φλόγα με σημαντικούς αθλητές και 10.000 λαμπαδηδρόμους. Τέλος, ακολούθησε ο όρκος των αθλητών. Για να κλείσει την τελετή έναρξης, η Jessye Norman ερμήνευσε το τραγούδι “Faster, Higher, Stronger” (Rivenburgh, 1995).

4.27 Ολυμπιακοί Αγώνες: Σύδνεϋ 2000

Οι Θερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες του 2000 πραγματοποιήθηκαν στο Σύδνεϋ από τις 15 Σεπτεμβρίου έως την 1^η Οκτωβρίου. Αυτή ήταν η 27^η διοργάνωση των Αγώνων υπό την αιγίδα της ΔΟΕ. Είναι η δεύτερη φορά που έγιναν στο Νότιο Ημισφαίριο και συγκεκριμένα στην Αυστραλία. Συμμετείχαν 10.651 αθλητές, 6.582 άνδρες και 4.069 γυναίκες από 199 χώρες. Η τελετή έναρξης ήταν φαντασμαγορική και πραγματοποιήθηκε στο Ολυμπιακό Πάρκο του Σύδνεϋ, στη Νέα Νότια Ουαλία

που βρίσκεται 14 χιλιόμετρα από την πόλη και χτίστηκε για να φιλοξενήσει τους Ολυμπιακούς το 2000 (White, 2006).

Στις 15 Σεπτεμβρίου 2000, η Αυστραλία κατάφερε την μεγαλύτερη τηλεθέαση στην ιστορία της τηλεόρασης, καθώς η τελετή έναρξης μεταδόθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο και το τηλεοπτικό κοινό υπολογίζεται σε περίπου 3,5 δισεκατομμύρια (Webb, 2001). Ο επίσημος αριθμός αξιολογήσεων κατέγραψε ότι 10.436.000 Αυστραλοί συντονίστηκαν για να την παρακολουθήσουν. Τα νούμερα τηλεθέασης είναι ακόμα πιο εντυπωσιακά, αν σκεφτεί κανείς ότι δεν λαμβάνουν υπόψη ότι εκείνοι οι άνθρωποι που παρακολούθησαν την εκδήλωση σε γιγάντιες υπαίθριες οθόνες σε δημόσιους χώρους, στο χώρο εργασίας τους και σε παμπ και κλαμπ. Επιπλέον, ένα σημαντικό τοπικό κοινό με σχεδόν 110.000 ατόμων παρακολούθησε το θέαμα με έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο στο Stadium Australia. Το πλήθος που συγκεντρώθηκε στο χώρο ήταν το μεγαλύτερο στην ιστορία των Αγώνων(White, 2006).

Ηγέτης της τελετής έναρξης ήταν η ακολουθία του 'Καλωσορίσματος', όπου ένας μοναχικός ιππίας μπήκε στην αρένα, μεγάλωσε δύο φορές το αλόγο του, ράγισε το μαστίγιο και στη συνέχεια ακολούθησαν άλλοι κτηνοτρόφοι και γυναίκες που ιππεύουν σε σχηματισμό στη συγκλονιστική θεματική μουσική από την κινηματογραφική εκδοχή του 1982 του "The Man from Snowy River". Οι 120 αναβάτες έφεραν μια λευκή σημαία με τους πέντε Ολυμπιακούς δακτύλιους να εμφανίζονται στο γαλάζιο της θάλασσας. Αυτό το χρώμα προφανώς επιλέχθηκε επειδή η γαλάζια θάλασσα ενώνει όλα τα έθνη του κόσμου (Olympic Games Sydney 2000, 2023).

Πέντε ομάδες των 24 αλόγων και αναβατών κάλπασαν στο στάδιο. Τα ολυμπιακά χρώματα κόκκινο, μπλε, πράσινο, κίτρινο και μαύρο αντιπροσωπεύονταν από τα κασκόλ των αναβατών. Οι ομάδες αναβατών μπήκαν στο στάδιο σχηματίζοντας μια γραμμή και με καλπασμό ακούμπησαν σχεδόν στα πλάγια της αρένας και τελικά έκαναν κύκλους στην περίμετρο. Ο επόμενος εντυπωσιακός σχηματισμός ήταν οι πέντε Ολυμπιακοί δακτύλιοι και στη συνέχεια πέντε σταυροί που συμβολίζουν τα κύρια αστέρια του αστερισμού του Σταυρού του Νότου (Olympic Games Sydney 2000, 2023).

Η ακολουθία της Αφύπνισης (Awakening) ήταν ιδιαίτερα σημαντική για τον καθορισμό του σεβασμού και συμφιλίωσης για την υπόλοιπη παράσταση της βραδιάς. Ο Djakarurra, ο τραγουδιστής, καλεί τους επισκέπτες να ακούσουν τους

ήχους της γης, για να συναντήσουν το αρχαίο παρελθόν και να αφυπνίσουν τα πνεύματα. Με τη διαδικασία της Αφύπνισης, το Stadium Australia συμβολικά εξαγνίστηκε με το κάψιμο των φύλλων του ευκαλύπτου. Τα κύρια χρώματα που φορούσαν οι χορευτές σε αυτό το κομμάτι, ήταν κόκκινο και κίτρινο - που μαζί με το μαύρο – σχηματίζουν τα χρώματα της σημαίας των Αβοριγίνων. Ο κύριος σχηματισμός που έκαναν οι χορευτές ήταν ένας εσωτερικός και εξωτερικός κύκλος και παράλληλες γραμμές που οδηγούν σε αυτά. Γονιμότητα και συνέχιση της ζωής ήταν τα μηνύματα που μεταφέρονταν. Η ίδια ιστορία γονιμότητας επικοινωνούσε στους τοίχους των σπηλαίων για χιλιάδες χρόνια. Η έμφαση δόθηκε στους κλειστούς κύκλους που αντιπροσωπεύουν την ισχυρή συγγένεια του πολιτισμού των Αβοριγίνων. Η σημαντική τελετή καπνίσματος έλαβε χώρα εντός του κύκλου για να κρατήσει μέσα τα θετικά πνεύματα που περικλείονται πριν απελευθερωθούν και διαμοιραστούν στον χώρο (Olympic Games Sydney 2000, 2023).

Το πανό Wandjina Spirit σηματοδότησε το τέλος του τμήματος της Αφύπνισης και η αρχή της ακολουθίας της Φωτιάς. Στη «Φωτιά» της τελετής έναρξης και η φλόγα έλαβε πλέον τη μεγαλύτερη σημασία, με το κρίσιμο άναμμα του καζανιού. Το κομμάτι της Φωτιάς, διάρκειας τριών λεπτών, ήταν το συντομότερο από τα επτά μέρη. Τα φυσικά στοιχεία της γης, ο άνεμος, η φωτιά και το νερό είχαν όλα μια θέση μέσα στην τελετή έναρξης. Στη συνέχεια, οι πυρκαγιές άνοιξαν τον δρόμο για την άνθηση της πολύχρωμης χλωρίδας της Αυστραλίας. Ο ήχος μιας κουκαμπούρα, που ήταν και μια από τις τρεις μασκότ στη συγκεκριμένη Ολυμπιάδα, προαναγγέλλει τον ερχομό της βροχής (Olympic Games Sydney 2000, 2023).

Η τελευταία παράσταση με τον τίτλο Αιωνιότητα, “Eternity”, ήταν ένας φόρος τιμής στην αυστραλιανή εργατική τάξη, ιδιαίτερα εκείνων που έχτισαν τα βασικά ορόσημα του έθνους, τα μνημεία και τις υποδομές, με 1.000 χορευτές να εκπροσωπούν την ενέργεια, την αυτοπεποίθηση και τον ενθουσιασμό μιας νέας χώρας. Η τελετή ξεκίνησε με μια μοναχική χορεύτρια που έτρεχε για σχεδόν 13 λεπτά. Μια γέφυρα χτίστηκε για να συνδέσει συμβολικά την παλιά Αυστραλία με τη νέα. Αναλόγως ο Djakapurra και η Nikki βρέθηκαν μαζί στη γέφυρα που φώτιζε η λέξη «Αιωνιότητα». Ο Djakapurra μετά περπάτησε με τη Nikki γύρω από την αρένα και εντάχθηκαν στους χορευτές.

Ακολούθησε η παρέλαση των αθλητών, το μεγαλύτερο μέρος της βραδιάς, με τη διοργανώτρια χώρα να μπαίνει τελευταία στην αρένα με επικεφαλής τον καλαθοσφαιριστή Andrew Gaze. Οι Αυστραλοί αθλητές εμφανίστηκαν με τις στολές

τους στα χρώματα της ώχρας, του άνθους και των φύλλων ευκαλύπτου. Έγιναν σημαντικές ομιλίες και ο Πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής Juan Antonio Samaranch καλωσόρισε τον κόσμο με τα πατριωτικά λόγια, «G'day Sydney, G'day Australia. Ναι, οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι!» (White, 2006). Στα τελευταία λόγια της ομιλίας του, ο Samaranch απέτινε ειδικό φόρο τιμής στους Αβοριγίνες της Αυστραλίας και τους Νησιώτες του Στενού Τόρες.

Μετά τις ομιλίες ακολούθησε η Τελετή της Σημαίας, που ξεκίνησε με ένα τεράστιο κομμάτι λευκού υφάσματος που κάλυπτε το πλήθος στα νότια άκρα του γηπέδου. Η Αυστραλή τραγουδίστρια Vanessa Amarossi υπενθύμισε στους αθλητές τη θέση τους στην ιστορία, όταν τραγούδησε το *Heroes Live Forever*. Πραγματοποιήθηκε η ανάγνωση του όρκου εκ μέρους αθλητών και επισήμων και ακολούθησε η κορύφωση της βραδιάς, με τη φωταγώγηση της Ολυμπιακής φλόγας από την Cathy Freeman. Επιλέγοντας τη Freeman, που ανήκε στους Αβοριγίνες, οι Αυστραλοί θέλησαν να ζητήσουν συγνώμη εμμέσως από τους ιθαγενείς κατοίκους, οι οποίοι υπέστησαν τα πάνδεινα από τους λευκούς μετανάστες, που κυριάρχησαν στη χώρα. Έγραψε ιστορία, καθώς έγινε η πρώτη αθλήτρια που άναψε τη φλόγα και στη συνέχεια πήρε χρυσό μετάλλιο (White, 2013).

Η τελετή έναρξης περιλάμβανε μεγάλη προσοχή στη λεπτομέρεια όπως σχολικές θήκες που τοποθετήθηκαν στις 110.000 θέσεις στο στάδιο. Οι θήκες περιείχαν φακό, βραχιολάκι που αναβόσβηνε, επίσημο πρόγραμμα, αυτοκόλλητα, καρφίτσα και άλλα αναμνηστικά για να θυμούνται το γεγονός. Το πάτωμα του σταδίου ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακό, σχεδιασμένο να μοιάζει με Αυστραλιανό τοπίο από ψηλά. Τα αυστραλιανά πρότυπα που συμπεριλήφθηκαν στην τελετή έναρξης δεν επιλέχτηκαν από ένα στενό στερεοτυπικό ρεπερτόριο αλλά κάλυπταν μια μεγάλη ποικιλία της Αυστραλιανής κουλτούρας (White, 2013).

4.28 Ολυμπιακοί Αγώνες: Αθήνα 2004

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα από τις 13/08/2004 έως τις 29/08/2004. Στην 28^η Ολυμπιάδα, στην πρωτεύουσα της Ελλάδας, πήραν μέρος 10.625 αθλητές, 6.296 άνδρες και 4.329 γυναίκες από 201 χώρες. Για πρώτη φορά διεξήχθησαν στην Αρχαία Ολυμπία για το αγώνισμα της σφαιροβολίας.

Η Ελλάδα ως διοργανώτρια χώρα συμμετείχε με 426 αθλητές και κατέκτησε 16 μετάλλια, γεγονός πρωτοφανές (Olympic Games Athens 2004, 2023).

Μασκότ των αγώνων ήταν ο Φοίβος και η Αθηνά, αρχαίες ελληνικές κούκλες που εκπροσωπούν την ιστορία της Ελλάδας, την ισότητα και την αδελφосύνη. Οι Αγώνες του 2004 διαδραμάτισαν βαρύνοντα ρόλο, καθώς ολοκληρώθηκαν εξαιρετικής σημασίας έργα υποδομών στο Μετρό της Αθήνας και στην Αττική Οδό, ώστε να διευκολυνθεί η διεξαγωγή των αγώνων και η μεταφορά των αθλητών (Beriatos & Gospodini, 2004).

Η τελετή έναρξης ξεκίνησε λίγο πριν τις 21:00 στις 13 Αυγούστου στο ΟΑΚΑ, στο γήπεδο του οποίου η στέγη ήταν σχεδιασμένη από τον Ισπανό αρχιτέκτονα Santiago Calatrava. Κατά τη διάρκεια της ανακατασκευής του για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, το στάδιο παρέμεινε κλειστό και εκτός από το στέγαστρο δέχτηκε πολλές αναβαθμίσεις όσον αφορά τον εξοπλισμό και την ασφάλεια του (Beriatos & Gospodini, 2004).

Η τελετή έναρξης ανατέθηκε στον τότε 38χρονο καλλιτέχνη και χορογράφο Δημήτριο Παπαϊωάννου. Ήταν ασυνήθιστη επιλογή, καθώς ο ίδιος ήταν ιδρυτής το 1986 της Ομάδας Εδάφους, που εστίαζε στον πειραματικό χορό, την performance art και το σωματικό θέατρο, με αποτέλεσμα να μην είναι ευρύτερα γνωστός στο ελληνικό κοινό. Με αυτή την επιλογή, η επιτροπή της οργάνωσης των Αγώνων του 2004 πίστευε ότι θα απέφευγε μια στερεοτυπική προσέγγιση και ότι θα ετοιμάζε κάτι πιο πρωτοποριακό. Τρία χρόνια σχεδόν ο ίδιος και η ομάδα του δούλεψαν για τη σύλληψη των τελετών έναρξης και λήξης (Dimitris Papaiοannου, 2023). Κατάφεραν να δημιουργήσουν μια αναζωογονητική ατμόσφαιρα που στόχευε να τονώσει την υπερηφάνεια του έθνους (Traganou, 2010).

Καθώς επρόκειτο για την 28^η Ολυμπιάδα, ξεκίνησε με την αντίστροφη μέτρηση 28 δευτερολέπτων, αφιερώνοντας 1'' σε κάθε Ολυμπιάδα από το 1896 έως το 2004, με τη συνοδεία πυροτεχνημάτων. Ακολούθησε ένα τμήμα που απαρτίζεται από 400 κρουστά και εκτελούν το ζεϊμπέκικο, το οποίο θεωρείται ο πιο καθαρός ελληνικός ρυθμός, επηρεασμένος από τη βυζαντινή μουσική. Ένας ντράμερ από την ομάδα οδηγείτο στο έδαφος, σχεδιάζοντας με φωτιά τους πέντε Ολυμπιακούς κύκλους. Στη συνέχεια ο Μιχάλης Πατσατζής, ο μικρός πρωταγωνιστής της τελετής, μέσα σε ένα χάρτινο καράβι διέσχισε το γήπεδο, κρατώντας την ελληνική σημαία, θέλοντας να τονίσει τη σχέση της Ελλάδας με τη θάλασσα και τη ναυτιλία. Έπειτα ακολούθησε η μπάντα του πολεμικού ναυτικού.

Η Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, Γιάννα Αγγελοπούλου-Δασκαλάκη και ο Πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ) Jacques Rogge μίηκαν εν συνεχεία στην αρένα. Ακολούθησε και ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος. Οι τρεις πρόεδροι συνάντησαν το αγόρι και αμέσως μετά ακούστηκε ο ελληνικός εθνικός ύμνος a cappella, με ταυτόχρονη έπαρση της Ελληνικής σημαίας (Olympic Games Athens 2004, 2023).

Η αρένα του σταδίου μετατράπηκε σε τεχνητή λίμνη, ένα έργο ου απαιτούσε 2,162m³νερό. Τα δύο βασικά τμήματα της τελετής έναρξης είχαν τίτλο «Αλληγορία» και «Κλεψύδρα» (Traganou, 2010). Η «Αλληγορία» ξεκίνησε με ένα γλυπτό σε σχήμα θηλυκού Κενταύρου που πέταξε ένα ακόντιο στο κέντρο του γηπέδου, το οποίο πυροδότησε μία φιγούρα 17 μέτρων, που είχε το στυλ κυκλαδικού ειδωλίου και έβγαινε αργά από τη λίμνη. Άνοιγε όπως οι ρωσικές κούκλες, για να αποκαλύψει μια μορφή στο σχήμα ενός κούρου του 6^{ου}αιώνα π.Χ. και ενός του 5^{ου} αιώνα π.Χ., που φώλιαζε μέσα σε αυτόν. Η καθεμία από αυτές τις μορφές έσπαγε σε διάφορες αφηρημένες φιγούρες και μετά γίνονταν πλατφόρμες με σειρά από projections με το θέμα της μοιρασμένης ανθρωπότητας και της παγκοσμιοποίησης. Τα κομμάτια αυτά έπεφταν στη λίμνη και μεταμορφώνονταν σε οντότητες που θύμιζαν τα ελληνικά νησιά (Traganou, 2010). Συγχρόνως, υπήρχε απαγγελία ενός στίχου από το ποίημα του Γεώργιου Σεφέρη «Μυθιστόρημα». Σε αυτό το σημείο παρουσιάστηκε μια μαυροφορεμένη γυναίκα, η οποία κοιτούσε το νερό, κρατώντας ένα μαρμάρينو κεφάλι σαν να συλλογιζόταν.

Μια πιο λεπτομερής σκηνή ξεδιπλώθηκε στο στάδιο με τον τίτλο «Κλεψύδρα». Ο Έρωσ, ο θεός που συμβολίζει την αγάπη στην ελληνική μυθολογία πέταξε πάνω από ένα ζευγάρι που βρισκόταν στην πισίνα του γηπέδου, θέλοντας να δείξουν ότι η ανθρωπότητα και η ιστορία γεννιούνται από αγάπη και πάθος. Στη συνέχεια εμφανίστηκαν μια σειρά από άρματα φορτωμένα με ζωντανούς πίνακες που αντιπροσώπευαν σημαντικές στιγμές από την ιστορία της ελληνικής τέχνης. Η σειρά ξεκίνησε με αναπαράσταση της προϊστορικής τέχνης και συνέχισε με την αρχαϊκή-κλασική, τη βυζαντινή-οθωμανική και τέλος μοντέρνες καλλιτεχνικές μορφές (Traganou, 2010).

Συγκεκριμένα, ξεκίνησε με σκηνές από τον Μινωικό πολιτισμό και σταδιακά περνά στον Μυκηναϊκό με αναπαραστάσεις της κλασικής περιόδου. Ένα άλλο άρμα με έναν ηθοποιό που απεικόνιζε τον Μέγα Αλέξανδρο εισήγαγε σκηνές από την

ελληνιστική περίοδο, ακολούθησαν στοιχεία της βυζαντινής τέχνης και στιγμές της Ελληνικής Επανάστασης και τέλος ο Καραγκιόζης.

Αν η τελετή έναρξης του 2004 προσπάθησε να αποτυπώσει το αρχέτυπο του ελληνικού πολιτισμού με απολλώνιο τρόπο, η τελετή λήξης φιλοδοξούσε να προκαλέσει το διονυσιακό της χαρακτήρα και είχε πιο πλουραλιστικό ύφος, περιλαμβάνοντας την περιφερειακή ποικιλομορφία του ελληνικού πολιτισμού (Traganou, 2010).

Ακολούθησε η παρέλαση των εθνών, αφού πρώτα έγινε αποστράγγιση της λίμνης σε τρία λεπτά, παρέχοντας ασφαλή επιφάνεια στους αθλητές. Η Ελλάδα για πρώτη φορά μπήκε τελευταία στον αγωνιστικό χώρο με σημαιοφόρο τον πρωταθλητή της άρσης βαρών, Πύρρο Δήμα. Η Ολυμπιακή Φλόγα ταξίδεψε και στις πέντε Ηπείρους και έκανε απόσταση μεγαλύτερη από 78.000 χλμ., ενώ χρησιμοποιήθηκαν πολλά μέσα για τη μεταφορά της, όπως πλοία, αεροπλάνα κ.α.

Στην αφίσα των Αγώνων του 2004 απεικονίζεται ένα κλαδί ελιάς, ο κότινος, ο οποίος συμβολίζει την ειρήνη και την αλληλεγγύη και ήταν το έπαθλο των αθλητών στην αρχαιότητα. Το μπλε φόντο έχει διττό ρόλο. Αφενός απεικονίζει το απέραντο γαλάζιο του ουρανού και αφετέρου τον θησαυρό της Ελλάδας, τη θάλασσα.

4.29 Ολυμπιακοί Αγώνες: Πεκίνο 2008

Οι Θερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες 2008, γνωστοί και ως Αγώνες της 29^{ης} Ολυμπιάδας, ήταν μία διεθνής αθλητική διοργάνωση που έλαβε χώρα στο Πεκίνο, πρωτεύουσα της Κίνας, από τις 8 έως τις 24 Αυγούστου 2008. Η αγωνιστική δραστηριότητα ξεκίνησε από τις 6 Αυγούστου 2008. Αυτή ήταν η 29^η διοργάνωση Θερινών Ολυμπιακών Αγώνων υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ). Στους Αγώνες, έλαβαν μέρος περίπου 11.000 αθλητές μαζί με 5.500 προπονητές και συνοδούς από 204 χώρες. Διεξήχθησαν συνολικά 37 αγωνίσματα από 28 διαφορετικά αθλήματα.

Η τελετή έναρξης στο νέο Εθνικό Στάδιο του Πεκίνου ξεκίνησε στις 8:00 μ.μ. τοπική ώρα, στις 8 Αυγούστου του 2008. Η ημερομηνία επιλέχθηκε λόγω της σύντομης αναπαράστασής της: 08-08/08/08. Ο αριθμός 8 για τους Κινέζους συμβολίζει την ευημερία (Collins, 2011). Στην περίπτωση των Ολυμπιακών Αγώνων του Πεκίνου, η τελετή έναρξης ήταν ιδιαίτερα σημαντική για δυο λόγους. Πρώτον, η

διεθνής αναμονή για τους Ολυμπιακούς Αγώνες πλαισιώθηκε από τα επεισόδια στο Θιβέτ τον Μάρτη του 2008 και από την τραγωδία του φονικού σεισμού στην επαρχία Sichuan δυο μήνες αργότερα, ενώ η λαμπαδηδρομία ήταν σε εξέλιξη. Συνεπώς, η τελετή έναρξης είχε να αντιμετωπίσει τις αρνητικές εντυπώσεις της χώρας από το διεθνές κοινό. Δεύτερον, η τελετή έναρξης αποτέλεσε μια σημαντική στιγμή και ευκαιρία για να προβληθεί στον κόσμο η μεγαλοπρέπεια του παρελθόντος και του παρόντος της Κίνας (Collins, 2011).

Η Αρμονία και η Ειρήνη ήταν τα δυο θέματα που κυριάρχησαν στην τελετή έναρξης. Ούσα βασικής σημασίας αξία του Κομφουκιανισμού, η Αρμονία θεωρείται θεμελιώδης αρχή στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων και της φύσης, καθώς επίσης και στη σχέση μεταξύ του ατόμου, της οικογένειας και της κοινωνίας. Κατά τη διάρκεια της τελετής έναρξης, το θέμα της Αρμονίας συνδέθηκε πρώτον με την εφεύρεση της τυπογραφίας και δεύτερον με την εξέλιξη του Κινέζικου συμβόλου *he*. Αυτές οι δυο στιγμές προβλήθηκαν μέσα από την παρουσίαση του Κινέζικου συμβόλου σε αρχαίες και σύγχρονες μορφές, γεγονός που ανέδειξε την ιδέα μιας αρμονικής κοινωνίας να παραμένει αμετάβλητη στο πέρασμα του χρόνου και να παρουσιάζεται ως Κινέζικο ιδανικό. Επιπλέον, η αντίστροφη μέτρηση και ο ρυθμικός χτύπος των *fou* (αρχαίο Κινέζικο κρουστό μουσικό όργανο) υπερτόνισε την ιδέα της Αρμονίας μέσα από την ακρίβεια και τον συντονισμό της παράστασης των ντράμερ (Chen et al., 2012).

Στη σπουδαιότητα της Ειρήνης δόθηκε έμφαση όταν ο διεθνώς αναγνωρισμένος Κινέζος πιανίστας Lang Lang και ο πεντάχρονος πιανίστας Lee Moussi περιστοιχίστηκαν από ανθρώπους που σχημάτισαν ένα τεράστιο φωτισμένο περιστέρι, το παραδοσιακό σύμβολο της ειρήνης. Άλλα θέματα που συμπεριελήφθησαν ήταν αυτά της Ενότητας, της Δύναμης και της Καινοτομίας. Η Ενότητα σχετίζεται τόσο με την εθνική ενότητα, καθώς η Κίνα είναι μια χώρα πολλών εθνοτήτων όσο και με την ενότητα ανάμεσα στους ανθρώπους παρά τις όποιες πολιτιστικές και εθνικές διαφορές. Η Δύναμη και η Καινοτομία μεταφέρει το διπλό μήνυμα ότι η Κίνα έχει συνεισφέρει σημαντικά τόσο στον παγκόσμιο πολιτισμό όσο και στην παγκόσμια ανάπτυξη στην εποχή μας. Το θέμα της Ενότητας αναδείχτηκε όταν κατά τη διάρκεια της παρέλασης των Εθνών ο Yao Ming, ένας θρύλος του Κινέζικου μπάσκετ, περπάτησε χέρι με χέρι με τον Lin Hao, ένα εννιάχρονο αγόρι που επαινέθηκε για την διάσωση συμμαθητών του κατά τη διάρκεια του σεισμού της Sichuan. Μαζί με την Ειρήνη και την Αρμονία, οι Ολυμπιακοί

Αγώνες ήταν μια επίδειξη της επιστημονικής δύναμης της Κίνας, προβάλλοντας την τεχνολογία, το ταλέντο και την δύναμη σε ένα παγκόσμιο κοινό. Το πρωτότυπο θέαμα φωτός δημιούργησε ένα προηγούμενο που θα χρησιμεύσει σε μελλοντικές τελετές έναρξης. Πράγματι, η καινοτομία και τα τεχνολογικά επιτεύγματα ενσωματώθηκαν τόσο στην κατασκευή των εγκαταστάσεων όσο και στην τελετή έναρξης (Chen et al., 2012).

Η τελετή έναρξης παρουσίασε «τις 4 μεγάλες εφευρέσεις» της αρχαίας Κίνας – το χαρτί, την τυπογραφία, την πυξίδα και την πυρίτιδα – δημιουργώντας μια σύνδεση μεταξύ του μεγαλείου του αρχαίου κόσμου και του σημερινού ρόλου της Κίνας. Αυτά τα στοιχεία ενσωματώθηκαν με προσοχή στις παραστάσεις της τελετής έναρξης ως κομβικά σημεία του Κινέζικου πολιτισμού (Chen et al., 2012).

4.30 Ολυμπιακοί Αγώνες: Λονδίνο 2012

Οι θερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες του 2012, γνωστοί και ως Αγώνες της 30^{ης} Ολυμπιάδας, έλαβαν χώρα στο Λονδίνο από τις 27 Ιουλίου έως τις 12 Αυγούστου 2012. Αυτή ήταν η 30^η Ολυμπιάδα υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ). Συμμετείχαν συνολικά 10.768 αθλητές από 204 χώρες. Το Λονδίνο είχε ήδη φιλοξενήσει τις διοργανώσεις του 1908 και 1948 και έτσι έγινε η πρώτη πόλη που διοργανώνει τρεις φορές Ολυμπιακούς Αγώνες (Pop, 2013).

Το Λονδίνο επιλέχθηκε ως η διοργανώτρια πόλη στην 117^η σύνοδο στη ΔΟΕ στη Σιγκαπούρη στις 6 Ιουλίου του 2005. Η προετοιμασία για τους Αγώνες περιλάμβανε σημαντική ανάπλαση, με έμφαση στη βιωσιμότητα. Εστίασαν κατά κύριο λόγο σε ένα νέο ολυμπιακό πάρκο 200 εκταρίων (490 στρεμμάτων), που κατασκευάστηκε σε μια πρώην βιομηχανική τοποθεσία στο Stratford, στο ανατολικό Λονδίνο (Pop, 2013).

Η τελετή Αφής της Ολυμπιακής φλόγας έγινε στις 10 Μαΐου 2012 στην Αρχαία Ολυμπία και μέχρι τις 17 Μαΐου ταξίδεψε σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, πριν καταλήξει στο Παναθηναϊκό Στάδιο όπου και έγινε η τελετή παράδοσης στους Βρετανούς

Την επόμενη ημέρα, η φλόγα έφτασε με την πτήση “BA2012” στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις 19 Μαΐου ξεκίνησε από την περιοχή Land’s End (στο δυτικότερο σημείο της ηπειρωτικής χώρας) το ταξίδι της σε όλη τη Μεγάλη Βρετανία. Η λαμπαδηδρομία διήρκεσε 70 ημέρες και περίπου 8.000 άνθρωποι μετέφεραν τη δάδα

διανύοντας συνολική απόσταση σχεδόν 13.000 χιλιομέτρων. Η φλόγα επισκέφτηκε επίσης έξι νησιά της Μεγάλης Βρετανίας αλλά και το Δουβλίνο (Ιρλανδία) καταλήγοντας στις 21 Ιουλίου στην ευρύτερη περιοχή του Λονδίνου και στις 27 Ιουλίου στο Ολυμπιακό Στάδιο της πόλης για την τελετή έναρξης (Baker, 2015).

Δημιουργήθηκαν δύο λογότυπα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Το ένα χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της υποψηφιότητας της χώρας και το δεύτερο για τους Αγώνες. Τα αποκαλυπτήρια του τελευταίου, που σχεδιάστηκε από την εταιρεία Wolff Olins, έγιναν στις 4 Ιουνίου 2007 και απεικονίζει τον αριθμό 2012, με τους Ολυμπιακούς κύκλους ενσωματωμένους μέσα στο μηδέν (London 2012 Olympic Games Opening Ceremony Media Guide, 2012).

Οι επίσημες μασκότ των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων του 2012 έγιναν γνωστές στις 19 Μαΐου 2010. Ο Wenlock και η Mandeville είναι δύο φουτουριστικά μεταλλικά δημιουργήματα του Grant Hunter, μέσω της εταιρείας του Iris, τα οποία διαθέτουν μόνο ένα μάτι, που αντιπροσωπεύει το φακό μίας κάμερας που καταγράφει ό,τι βλέπουν. Τα ονόματά τους είναι ιδιαίτερα συμβολικά: η μασκότ των Ολυμπιακών Αγώνων πήρε το όνομα της από το χωριό Much Wenlock, το οποίο επισκέφθηκε ο Pierre de Coubertin το 1890 για να παρακολουθήσει τοπικούς αθλητικούς αγώνες, εμπειρία που μεταξύ άλλων και αυτή του ενέπνευσε την ιδέα της αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων. Η μασκότ των Παραολυμπιακών οφείλει το όνομά της στο νοσοκομείο Stoke Mandeville, εξειδικευμένο σε περιπτώσεις αναπήρων, όπου το 1948 – παράλληλα με τους πρώτους μεταπολεμικούς Ολυμπιακούς στο Λονδίνο – διοργανώθηκαν αγώνες για βετεράνους του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Το επίσημο τραγούδι των Ολυμπιακών Αγώνων είναι το “Survival”, το οποίο ερμηνεύει το αγγλικό συγκρότημα Muse. Το συγκεκριμένο ερμηνεύθηκε όταν οι αθλητές έμπαιναν στο στάδιο και στο χρονικό διάστημα πριν τις απονομές μεταλλίων (Pop, 2013).

Στην τελετή έναρξης το καλλιτεχνικό πρόγραμμα υπέγραψε ο βραβευμένος με Όσκαρ σκηνοθέτης Danny Boyle και είχε τον τίτλο «Τα νησιά των θαυμάτων» (Isles of Wonder). Το κόστος της ανήλθε στα 27 εκατομμύρια λίρες και σαν φιλοδοξία είχε να παρουσιάσει την ιστορία και τον χαρακτήρα των Βρετανών σε συνδυασμό με τη σύγχρονη εικόνα της χώρας. Η τελετή ξεκίνησε με τον ήχο της μεγαλύτερης, αρμονικά συντονισμένης, καμπάνας στον κόσμο, που σφυρηλατήθηκε πριν από 442 χρόνια και βρίσκεται σε εκκλησία του Λονδίνου. Το Ολυμπιακό Στάδιο του Λονδίνου μετατράπηκε σε μια τεράστια φάρμα που μετέφερε τους θεατές στην

πορεία των Βρετανικών νήσων από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα. Παιδιά τραγούδησαν εκκλησιαστικούς ύμνους και από ένα τραγούδι για κάθε μέρος της Βρετανίας (Σκωτία, Αγγλία, Ουαλία, βόρεια Ιρλανδία), ενώ ηθοποιοί απήγγειλαν αποσπάσματα από έργα του Σαίξπηρ. Τη θέση της αγροτικής, εξοχικής Βρετανίας πήρε μέσα σε λίγα λεπτά ένα σκηνικό από την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης με εργάτες και αστούς να πλημμυρίζουν την αρένα. Τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή για τους πεσόντες των πολέμων ενώ οι πέντε ολυμπιακοί κύκλοι ενώθηκαν στον αέρα σχηματίζοντας μια χρυσή βροχή (Official site of the London 2012 Olympic and Paralympic Games, 2012).

Στη συνέχεια ακολούθησε ένα βίντεο γυρισμένο στα ανάκτορα του Μπάκιγγαμ με τον Daniel Craig ως James Bond να παραλαμβάνει την Βρετανή μονάρχη, βασίλισσα Ελισάβετ, και να καταφθάνουν με «ελικόπτερο» στον αγωνιστικό χώρο. Αμέσως μετά την ανάκρουση του εθνικού ύμνου της Βρετανίας, το στάδιο έγινε ένα τεράστιο νοσοκομείο, με πραγματικούς υπαλλήλους από το Εθνικό Σύστημα Υγείας της χώρας, το NHS, για να τιμήσει τους βρετανικούς θεσμούς. Στη συνέχεια ακολούθησε ανάγνωση του «Πίτερ Παν» από την J. K. Rowling, δημιουργό του Harry Potter, ενώ τους «κακούς ήρωες» όπως τον Λόρδο Baldemort και την Cruella de Vil, έδωξαν δεκάδες Mary Poppins που προσγειώθηκαν στο στάδιο. Φυσικά την έκπληξη έκανε ο Rowan Atkinson, ο θρυλικός Mr. Bean, ο οποίος έπαιξε στο αρμόνιο τα άρματα της φωτιάς του Βαγγέλη Παπαθανασίου και σατίρισε την πιο γνωστή ταινία για τον αθλητισμό της Βρετανίας, αποδεικνύοντας το μεγαλείο του φλεγματικού βρετανικού αυτοσαρκασμού. Στη συνέχεια στο Ολυμπιακό Στάδιο ακολούθησε ένα αφιέρωμα στη βρετανική μουσική σκηνή. Το πρόγραμμα περιλάμβανε γνωστούς μουσικούς και μουσικά συγκροτήματα, όπως τους Eric Clapton, και Rolling Stones, Beatles, Queen, Who, Sex Pistols και Prodigy (Baker, 2015).

Λίγη ώρα μετά τα μεσάνυχτα άρχισαν να παρελαύνουν οι αθλητές. Η ελληνική αποστολή, με σημαιοφόρο τον Αλέξανδρο Νικολαΐδη, μπήκε όπως κάθε φορά πρώτη στο Στάδιο, τηρώντας την παράδοση που θέλει την Ελλάδα να ανοίγει την παρέλαση ως γενέτειρα τόσο των αρχαίων όσο και των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Τελευταίοι μπήκαν στο στάδιο οι Βρετανοί αθλητές, όπως συμβαίνει πάντα με τη διοργανώτρια χώρα (Official site of the London 2012 Olympic and Paralympic Games, 2012).

Η τελετή έναρξης θα μπορούσε επομένως να θεωρηθεί ως μια ιστορική αφήγηση βασισμένη στην αστική και εργατική τάξη και όχι τόσο στη μοναρχία και στη στρατιωτική υπεροχή της χώρας. Εξάλλου, συμμετείχαν μέλη του προσωπικού των νοσοκομείων και οργανώσεις υγειονομικής περίθαλψης, δηλαδή φορείς που κατά την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων είχαν έλθει σε αντιπαράθεση με την τότε κυβέρνηση. Ωστόσο, αρκετοί μελετητές τείνουν να απορρίπτουν την πολιτική ερμηνεία της τελετής έναρξης και προτιμούν να την τοποθετήσει ως έκφραση πιο διαχρονικών και καθολικών εθνικών αξιών, που έχουν κάνει τη Μεγάλη Βρετανία μοναδική στον κόσμο (Baker, 2015).

4.31 Ολυμπιακοί Αγώνες: Ρίο ντε Τζανέιρο 2016

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2016, που αντιστοιχούν στην 31^η Ολυμπιάδα, διοργανώθηκαν από την πρωτεύουσα της Βραζιλίας, το Ρίο ντε Τζανέιρο. Διήρκεσαν από τις 5 ως και τις 21 Αυγούστου, ενώ κάποια προκαταρκτικά αθλήματα είχαν διοργανωθεί νωρίτερα, στις 3 Αυγούστου.

Η τελετή πραγματοποιήθηκε στις 5 Αυγούστου 2016, στις 22.00, στο Στάδιο Maracanã, του Ρίο ντε Τζανέιρο. Η γιορτή ξεκίνησε με τις μεγάλες οθόνες στο γήπεδο που δείχνουν σκηνές ανθρώπων που ασκούν αθλήματα σε διάφορα τμήματα της πόλης του Ρίο ντε Τζανέιρο, υπό τον ήχο του τραγουδιού “Aquele Abraço”, που συνέθεσε ο Gilberto Gil, και τραγούδησε ο Luiz Melodia. Μετά από αυτό, ο Paulinho da Viola τραγούδησε τον εθνικό ύμνο συνοδευόμενος από έγχορδα μουσικά όργανα, ενώ υψώθηκε η εθνική σημαία της Βραζιλίας.

Σε γενικές γραμμές, η τελετή ανέφερε την ιστορία του σχηματισμού της Βραζιλίας, από την άφιξη των πρώτων πλασμάτων και τη δημιουργία των δασών, μέχρι την άφιξη των πρώτων ιθαγενών, των Πορτογάλων στις караβέλες τους και των ανθρώπων από την Αφρική. Μερικοί από αυτούς με τα πόδια τους δεμένα και με ξύλινους ζυγούς στις πλάτες άλλων αντιπροσώπευαν τη δουλεία στην ιστορία της Βραζιλίας (Olympic World Library, 2018).

Χιλιάδες χορευτές αντιπροσώπευαν επίσης την άφιξη των Αράβων και των Ιαπώνων, στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Υπήρξε επίσης φόρος τιμής στον Santos Dumont σε αυτό το μέρος της εκδήλωσης, όπου οι χορευτές χρησιμοποίησαν χάρτινους κύβους που μετατράπηκαν σε αντίγραφο του 14-Bis, το

οποίο πέταξε στο Maracanã, πάνω από την πόλη Ρίο ντε Τζανέιρο, παρουσιάζοντας μερικά από τα κορυφαία τουριστικά μέρη του. Μια από τις πιο αναγνωρισμένες στιγμές από τους ανθρώπους στο γήπεδο, ήταν η πασαρέλα της Gisele Bündchen (Ζιζέλ Μπούντχεν, μοντέλο μόδας), υπό τον ήχο του “Garota de Ipanema”, του τραγουδιού του Tom Jobim, που τραγούδησε ο γιος του μουσικού, Paulo Jobim. Από εκείνο το σημείο και μετά, η Βραζιλιάνικη μουσική ήταν το κέντρο της προσοχής. Από τη μπόσα νόβα, στη σάμπα και funk, με τις εμφανίσεις της Elza Soares, με το τραγούδι “Canto de Ossanha” και των Marcelo D2 και Zeca Pagodinho με το τραγούδι “Deixa a Vida me Levar”. Ένα 12χρονο κορίτσι χόρεψε capoeira, ενώ οι ράπερ MC Sofia και Karol Conka έκαναν επίσης την παράστασή τους, αντιπροσωπεύοντας την επιβεβαίωση της δύναμης των γυναικών στη βραζιλιάνικη κοινωνία (Olympic Games, 2021).

Καθώς το ρολόι σήμανε την αρχή της τελετής, χιλιάδες διαδηλωτές βγήκαν στους δρόμους για να εξαπολύσουν την οργή τους στους ηγέτες της Βραζιλίας και το κόστος πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων για την οργάνωση και διεξαγωγή των αγώνων (Santos & Guarnieri, 2016). Την ίδια στιγμή, η Gisele Bündchen μπήκε στην αρένα ως το εμβληματικό «κορίτσι από το Ipanema», η εμφάνιση της οποίας και η επαγγελματική της πορεία, έχουν σίγουρα συνδράμει στη νομιμοποίηση της ομορφιάς των γυναικών της Βραζιλίας, δημιουργώντας πολλά σχόλια και εικόνες στα διεθνή μέσα.

Οι λαϊκές γιορτές της Βραζιλίας εκπροσωπήθηκαν από μια τεράστια παράσταση Μαρακάτου, όπου τέθηκαν κοινωνικά ζητήματα, όταν η ηθοποιός Regina Casé μπήκε στη σκηνή και ζήτησε υποστήριξη στη διαφορετικότητα. Ένα από τα κυριότερα σημεία ήταν όταν ο Jorge Ben Jor, που αναγνωρίστηκε δημόσια, μπήκε στη σκηνή για να τραγουδήσει το τραγούδι “País Tropical”.

Το τελευταίο μέρος της τελετής έναρξης είχε ένα περιβαλλοντικό μήνυμα. Ένα βίντεο περιλάμβανε στοιχεία για τους κινδύνους της παγκόσμιας θέρμανσης με ένα θερμόμετρο να δείχνει την αύξηση της θερμοκρασίας σε όλο τον κόσμο λόγω των παρεμβάσεων της ανθρωπότητας, το φαινόμενο του θερμοκηπίου, το λιώσιμο των πάγων τα τελευταία χρόνια και τους κινδύνους από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας. Το περιβαλλοντικό μήνυμα εντάθηκε με την εικόνα ενός αγοριού που περιπλανήθηκε στο δρόμο και βρήκε ένα μοναχικό φυτό, στοιχείο που τονίζει το μέλλον του πλανήτη και της φύσης. Εκείνη τη στιγμή το ποίημα “A flor e a náusea”, του Carlos Drummond de Andrade, διαβάστηκε από τη Βραζιλιάνη ηθοποιό Fernanda

Montenegro στα πορτογαλικά και από την Αγγλίδα ηθοποιό Judi Dench στα αγγλικά (Olympic World Library, 2018).

Λίγο αργότερα ξεκίνησαν οι παρελάσεις των αντιπροσωπειών με επισημάνσεις στους πρόσφυγες αθλητές. Η Ελλάδα μπήκε στο Maracanã, ως είθισται, πρώτη. Η Σοφία Μπεκατώρου προηγήθηκε χαμογελαστή με την ελληνική σημαία στα χέρια και πίσω της ακολούθησαν οι αθλητές και τα υπόλοιπα μέλη της Ολυμπιακής αποστολής. Ακολούθως, η Ολυμπιακή σημαία υψώθηκε υπό τον ήχο του Ολυμπιακού Ύμνου, που τραγουδήθηκε από παιδιά που σχετίζονται με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις της Βραζιλίας στην πόλη Niterói, στο Ρίο ντε Τζανέιρο. Το τέλος της τελετής ήταν ένα πάρτι που μεταμορφώθηκε σε Καρναβάλι με τη συμμετοχή των δώδεκα σχολικών συγκροτημάτων samba από το Ρίο (Olympic Games, 2021).

Στο τέλος της τελετής έναρξης πραγματοποιήθηκε το τελευταίο μέρος της διέλευσης της Ολυμπιακής φλόγας, όταν ο Gustavo Kuerten έφερε τη δάδα στο γήπεδο, την πέρασε στην Hortência Marcarí, που τελικά την πήγε στον δρομέα Vanderlei Cordeiro de Lima, που άναψε την Ολυμπιακή φλόγα μπροστά από το γλυπτό του γλύπτη Anthony Howe. Έτσι, δημιουργήθηκε ο συμβολισμός του ήλιου, μιας από τις πιο γνωστές εικόνες κατά τη διάρκεια των αγώνων. Υπήρξε αναφορά στις διάφορες εθνικότητες της Βραζιλίας, ενώ επισημάνθηκαν οι φυσικές ομορφιές και η φροντίδα για το περιβάλλον στη χώρα. Η samba, το καρναβάλι, η bossanova και η funk χώρισαν τη σκηνή με την ποίηση και την ομορφιά των γυναικών της Βραζιλίας σε ένα πολύχρωμο μωσαϊκό πολλών συμμετεχόντων. Ανάμεσα στον στροβιλισμό χρωμάτων, η τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων στο Ρίο ντε Τζανέιρο άφησε ένα μήνυμα αδελφοσύνης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. Η βραδινή παράσταση περιόδευσε στο ευρύ φάσμα της ιστορίας της Βραζιλίας, μιας χώρας τόσο πλούσια σε φυσικούς πόρους και ιστορία, όμως, γεμάτη ανισότητα και φτώχεια (Santos & Guarnieri, 2016).

4.32 Ολυμπιακοί Αγώνες: Τόκιο 2020 (2021)

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2020 ήταν η 32^η Ολυμπιάδα, η οποία θα γινόταν στο Τόκιο από τις 24 Ιουλίου έως τις 9 Αυγούστου 2020. Ωστόσο, αναβλήθηκε λόγω της πανδημίας του κορονοϊού, που εμφανίστηκε για πρώτη φορά στην Κίνα το 2019. Έτσι, η διοργάνωση ξεκίνησε τελικά στις 23 Ιουλίου και ολοκληρώθηκε στις 8 Αυγούστου 2021 (Olympic Games Tokyo 2020, 2023).

Οι τελετές έναρξης και λήξης, αλλά και τα αγωνίσματα του κλασικού αθλητισμού πραγματοποιήθηκαν στο Νέο Εθνικό Στάδιο που βρίσκεται στο Κασουμγκαόκα του Σιντζούκο στο Τόκιο. Τα εισιτήρια για την τελετή έναρξης κόστιζαν περίπου από 12.000 έως 300.000 γιεν και είχαν πουληθεί σε 40.000 καταστήματα της Ιαπωνίας. Ωστόσο, με την έναρξη του Covid-19, η κυβέρνηση του Τόκιο αποφάσισε να πραγματοποιηθεί η διοργάνωση χωρίς θεατές (Olympic Games Tokyo 2020, 2023).

Η τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 23 Ιουλίου 2021 στο Νέο Εθνικό Στάδιο. Τη διοργάνωση άνοιξε ο αυτοκράτορας Ναρουχίτο. Το μεγαλύτερο κομμάτι του καλλιτεχνικού προγράμματος ήταν ηχογραφημένο από πριν, με τμήματα που τηρούσαν αποστάσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος από τους αθλητές και τους επισήμους (Olympic Games Tokyo 2020, 2023). Παρά την έλλειψη οπαδών, το Τόκιο εντυπωσίασε τον κόσμο με μια εκπληκτική παράσταση με επιμελή προετοιμασία και παρείχε πολύτιμη εμπειρία στη φιλοξενία εκδηλώσεων μεγάλης κλίμακας στη διάρκεια της επιδημίας (Kennedy et al., 2021).

Αν και είχαν γίνει πολλές διεθνείς εκδηλώσεις πριν από αυτή, με τη βοήθεια του συστήματος «φούσκα», ήταν η πρώτη φορά που έγινε τόσο μεγάλη μετακίνηση αθλητών. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα στατιστικών, συνολικά 11.304 αθλητές από 206 αντιπροσωπείες είχαν δηλώσει συμμετοχή για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2020. Άνθρωποι με διαφορετικές ταυτότητες, συμπεριλαμβανομένων αθλητών, διαιτητών, τεχνικών και επισήμων, φιλοξενήθηκαν με προσαρμοσμένα σχέδια. Η οργανωτική επιτροπή του Τόκιο ανέπτυξε ψηφιακές πλατφόρμες για να καλύψει πολλαπλές πτυχές, όπως να υποβάλει πληροφορίες εισόδου κ.α. (Wang & Jiang, 2021).

Η Ολυμπιακή δάδα και Φλόγα άναψε για πρώτη φορά με καύσιμο υδρογόνου από τη Naomi Osaka, αθλήτρια της αντισφαίρισης, η οποία είχε υποστηρίξει την κοινωνική δικαιοσύνη και την ψυχική υγεία των αθλητών. Ακόμα και η μετακίνηση των αθλητών στους χώρους των αγωνισμάτων και στο Ολυμπιακό χωριό γίνονταν με λεωφορεία που κινούνταν με υδρογόνο (Wang & Jiang, 2021).

Το θέμα της τελετής έναρξης ήταν το “Moving Forward”, ενώ επικρατούσε το σύνθημα «United by Emotion» (ενωμένοι από το συναίσθημα) που είχε ως στόχο να επιβεβαιώσει τον ρόλο του αθλητισμού και την αξία των Ολυμπιακών Αγώνων. Από την άλλη, Ιάπωνες διαδηλωτές συγκεντρώθηκαν κοντά στο στάδιο για να δηλώσουν

τη δυσαρέσκειά τους για την έναρξη της 32^{ης} Ολυμπιάδας που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας (Kennedy et al., 2021).

Τηρήθηκε ενός λεπτού σιγής για τις ζωές που χάθηκαν, ενώ τιμήθηκαν οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας, γιατροί, νοσηλευτές και όλο το ανθρώπινο δυναμικό με τμήματα που χόρευαν. Το μεγαλύτερο κομμάτι της τελετής κάλυπτε η παρέλαση των αθλητών, οι οποίοι έπρεπε να είναι εμβολιασμένοι σύμφωνα με τα πρωτόκολλα. Η συγκεκριμένη διοργάνωση είχε σκοπό να προβάλλει μηνύματα ενότητας και αλληλεγγύης, ενώ παράλληλα παρουσίαζε πτυχές από την ιστορία και την άυλη πολιτιστική κληρονομιά της Ιαπωνίας. Η κύρια σκηνή έχει σκοπό να συμβολίσει τον όρο Φούτζι, ένα ενεργό ηφαίστειο που υπήρξε χαρακτηριστικό της ιαπωνικής τέχνης (Kennedy et al., 2021).

Η πρώτη παράσταση της τελετής έναρξης, περιλάμβανε μια προβολή ψηφιακών γραφικών στο έδαφος του σταδίου, στο κέντρο της οποίας η νοσοκόμα και πυγμάχος Arisa Tsubata έκανε τζόκινγκ σε έναν διάδρομο. Στη συνέχεια ενώθηκε με ερμηνευτές σε μία κυκλική άσκηση, μηχανή κωπηλασίας και τρέξιμο, ενώ ταυτόχρονα υπήρχε χορός και χρωματιστές μπάλες φωτός. Με αυτόν τον τρόπο ήθελαν να επισημάνουν τη δεινή θέση των αθλητών στην προπόνηση κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Πραγματοποιήθηκε μια παρουσίαση χορού με χορευτές που φορούσαν λευκές στολές συνδεδεμένες με κόκκινες χορδές, με σκοπό να απεικονίσουν τις εσωτερικές λειτουργίες του σώματος και της καρδιάς (Olympics, 2022).

Στη συνέχεια, ο βετεράνος τραγουδιστής Misia, ο οποίος φόρεσε ένα φόρεμα σχεδιασμένο για να τιμήσει την LGBTQ+ (Lesbian, Gay, Bisexual και Transgender) κοινότητα και να συμβολίσει την ισότητα. Το φόρεμα ήταν δημιουργία του ανοιχτά ομοφυλόφιλου σχεδιαστή κοστουμιών Tomo Koizumi, τραγουδώντας τον Εθνικό Ύμνο της Ιαπωνίας, ενώ ταυτόχρονα γινόταν έπαρση της σημαίας από τα μέλη των Ιαπωνικών Δυνάμεων Αυτοάμυνας. Ακολούθως, αποδόθηκε φόρος τιμής στα θύματα του COVID-19, σε αυτούς που χάθηκαν από τον σεισμό και το τσουνάμι Tōhoku του 2011, αλλά και στους νεκρούς από τη σφαγή του Μονάχου το 1972. Ο ηθοποιός Mirai Moriyama εμφανίστηκε στη μέση του σταδίου ντυμένος στα λευκά και αφού έκανε μια πόζα πένθους, ερμήνευσε έναν χορό butō, ενώ έπαιζε πένθιμη μουσική. Στη συνέχεια, τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή για όλες τις ψυχές που χάθηκαν (Kennedy et al., 2021).

Τέλος, ακολούθησε η παρέλαση των εθνών, αφού προηγήθηκε ένα βίντεο που έδειχνε πως «χτίστηκε» η διοργάνωση και πως γινόταν η προετοιμασία των αθλητών κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Η Ελλάδα μπήκε πρώτη στον αγωνιστικό χώρο, ως γενέτειρα του Ολυμπιακού θεσμού, ενώ η Ιαπωνία τελευταία ως διοργανώτρια χώρα. Για πρώτη φορά υπήρχε η δυνατότητα για δύο σημαιοφόρους διαφορετικού φύλου, για να τονιστεί η ισότητα του άνδρα και της γυναίκας. Πριν από την έλευση των αθλητών, μια προειδοποιητική πινακίδα, στο κέντρο του γηπέδου, έγραφε την υποχρεωτική απόσταση που έπρεπε να τηρούν οι αθλητές μεταξύ τους (Kennedy et al., 2021).

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ολυμπιακοί Αγώνες: θεσμός που η απαρχή του εντοπίζεται στα βάθη των αιώνων. Τόσο σημαντική, ήταν τέτοια η σπουδαιότητά τους που στην αρχαιότητα αποτέλεσε μέσο μέτρησης του χρόνου και κατά τη διάρκεια της τέλεσής τους σταματούσαν οι πόλεμοι και εχθροπραξίες (εκεχειρία). Στην πορεία και στην εξέλιξή τους, η αξία τους έμεινε αναλλοίωτη.

Στη σύγχρονη εμφάνισή τους μετά το 1896 και για αρκετές Ολυμπιάδες, το κυρίαρχο γνώρισμά τους περικλειόταν καθαρά από το αγωνιστικό κομμάτι. Παρόλο που ανά τέσσερα έτη άλλαζε ο τόπος τέλεσής τους, το καθαρά αγωνιστικό μέρος ήταν αυτό που τραβούσε το ενδιαφέρον των θεατών. Στον 20^ο αιώνα, περίοδος ιλιγγιώδους εξέλιξης της τεχνολογίας, ειδικά στο δεύτερο μισό και πιο συγκεκριμένα στη τελευταία 20ετία του, ο κόσμος άλλαξε. Αυτή η αλλαγή, τα κάθε λογής επιτεύγματα, η διαρκής εξέλιξη, τα μέσα επικοινωνίας, η διαφήμιση δεν άφησαν ανεπηρέαστο τον θεσμό των Ολυμπιακών Αγώνων. Ένα πεδίο που εντοπίζεται η επίδραση αυτών των αλλαγών αφορά στο περιεχόμενο που απέκτησαν οι τελετές έναρξης κάθε διοργανώτριας χώρας, με χαρακτηριστικά όπως η διαρκής τάση ανάδειξης της ιστορίας του παρελθόντος της διοργανώτριας χώρας αλλά και ολόκληρης της υφής, που εν τέλει προέκριναν έναν διαρκή τρόπο προβολής διαφορετικών θεμάτων ανά τετραετία.

Το αγωνιστικό μέρος δεν έχασε την κυριαρχία του, αυτό για το οποίο εκατομμύρια θεατές κατακλύζουν τα στάδια των πόλεων που φιλοξενούν τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Η τελετή έναρξης ήρθε να εξελιχθεί σε ένα υπερθέαμα που, εκτός από την παρέλαση των εθνών, την έπαρση της σημαίας, την ανάκρουση του εθνικού ύμνου και τις ομιλίες των επισήμων, περιλαμβάνει πλέον παρουσίαση του πολιτισμού, της ιστορίας και της καθημερινότητας της διοργανώτριας χώρας. Για την υλοποίηση της εν λόγω τελετής, για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα η κάθε χώρα διαμορφώνει το στάδιο με τα κατάλληλα τεχνολογικά μέσα, κάθε φορά με πιο σύγχρονες εγκαταστάσεις και καλύτερο εξοπλισμό.

Το όλο εγχείρημα, πέρα από τον πολιτιστικό χαρακτήρα που προβάλλει κάθε διοργανώτρια χώρα, αγγίζει και προβλήματα, κατακτήσεις, γεγονότα, που συντελούνται σε κάθε γωνιά του πλανήτη και που με τον πιο πειστικό και παραστατικό τρόπο πρέπει να προβληθούν για να αναδείξουν, να προβληματίσουν, να διδάξουν, να συσπειρώσουν λαούς και ομάδες, ηγέτες και πολιτικές. Παράλληλα,

περιλαμβάνει εκδηλώσεις με προβολή της ιστορίας και του πολιτισμού αλλά και διάφορων κοινωνικών θεμάτων και προβληματισμών, με προϋπολογισμό μεγάλων χρηματικών ποσών για την υλοποίηση της διοργάνωσης. Σταδιακά, δόθηκε ολοένα και μεγαλύτερη έμφαση στο κατά πόσο κάθε τελετή ήταν επιτυχημένη, πιο ανθρώπινη ή πιο φαντασμαγορική. Η ίδια η τελετή έναρξης απέκτησε φανατικούς υποστηρικτές και πολέμιους, οι οποίοι χαρακτηρίζουν το εκάστοτε περιεχόμενό τους υπερβολικό, κακόγουστο, ιδανικό ή όχι.

Κάθε τέσσερα χρόνια οι Ολυμπιακοί Αγώνες εξετάζονται ως περιβάλλον φυσικής συνάντησης, αμοιβαίας εμπιστοσύνης και άμεσης επικοινωνίας των πολιτών του κόσμου. Η κινητικότητα, οι μετακινήσεις των αθλητών και των πολιτικών παραγόντων σε δεκάδες τόπους, χαρακτηρίζει αυτή τη διοργάνωση. Μέσω της τελετής έναρξης δημιουργούνται προϋποθέσεις προβολής αξιών, αλλά και αξιών συνεργασίας, αμοιβαίας εμπιστοσύνης, εκτίμησης και σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα. Υπάρχει σεβασμός και αποδοχή της πολιτισμικής ποικιλίας και ιστορίας ανάλογα με τη χώρα που φιλοξενεί τους αγώνες ενώ παράλληλα καλλιεργείται η αλληλεγγύη και η συνύπαρξη των λαών και οι διαπροσωπικές σχέσεις, αφού η τελετή έναρξης θεωρείται μια παγκόσμια γιορτή, πριν την επίσημη έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων. Κατά τη διάρκειά της, αθλητές και αθλήτριες, προπονητές, πολιτικοί, θεατές από όλα τα πλάτη και τα μήκη της γης συναντιούνται στον ίδιο τόπο, στο ίδιο στάδιο, επικοινωνούν χωρίς να γνωρίζουν ο ένας τη γλώσσα του άλλου. Μια ποικιλία γλωσσών, συνηθειών και εκφράσεων, τρόπων ζωής συνυπάρχουν αρμονικά σε ένα στάδιο, με κοινή γλώσσα εκείνη του «αθλητικού πολιτισμού».

Από την 1^η Ολυμπιάδα (1896) μέχρι και τη 18^η (1964), η τελετή έναρξης είχε διαδικαστικό χαρακτήρα και ακολουθούσε μια συγκεκριμένη βασική δομή, όπως την είσοδο του Αρχηγού του κράτους, την αναπαραγωγή του εθνικού ύμνου, τη συμβολική απελευθέρωση περιστεριών, την αφή της ολυμπιακής φλόγας κ.α.

Το 1968, στη 19^η Ολυμπιάδα, στο Μεξικό εντοπίζεται μια οργανωμένη δράση πολιτιστικών στοιχείων, που εκτός από το τελετουργικό κομμάτι, παρουσίασε ένα φαντασμαγορικό θέαμα με φολκλορικούς χορούς, έντονα χρώματα και μεξικάνικους ήχους. Με αυτή την ενέργεια δημιουργήθηκε το ερέθισμα της συνέχισης και της διαρκούς στόχευσης, ώστε οι επόμενες τελετές να «ανταγωνίζονται» προς το καλύτερο τις προηγούμενες. Το 1972 το Μόναχο πήρε τη σκυτάλη από το Μεξικό με την τελετή έναρξης να περιλαμβάνει μικρό απόσπασμα μεξικάνικων χορών και μουσική από μπάντες. Το 1976 η τελετή έναρξης έλαβε χώρα στο Ολυμπιακό Στάδιο

του Μόντρεαλ, όπου αντίστοιχα, τμήματα χορευτών με χρωματιστά πανιά εντυπωσίασαν το κοινό με τις χορογραφίες τους, δίνοντας έναν αέρα αισιοδοξίας σε αυτό το χαρμόσυνο γεγονός.

Η 22^η Ολυμπιάδα στη Μόσχα ξεκίνησε με τους παραδοσιακούς χορούς και των δεκαπέντε σοβιετικών δημοκρατιών και διάφορους μουσικούς και καλλιτέχνες θέλοντας να δείξουν την ιστορία τους. Φτάνοντας στο Λος Άντζελες το 1984, παρατηρήθηκε μια θεαματική διοργάνωση. Το καλλιτεχνικό κομμάτι της τελετής αφορούσε τη μουσική κουλτούρα, με τίτλο: “Music of America”. Πολυάριθμα τμήματα ερμήνευαν δημοφιλή τραγούδια της εποχής. Βάσει της συγκεκριμένης διοργάνωσης, η τελετή φαίνεται πως αποκτά πλέον θεματική ενότητα. Στην Ολυμπιάδα της Σεούλ, το 1988, η κορεάτικη παράδοση συνταίριαξε με την εξέλιξη της τεχνολογίας ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι για τελευταία φορά απελευθερώθηκαν περισσότερα.

Στις 25 Ιουλίου 1992 πραγματοποιήθηκε η τελετή έναρξης στη Βαρκελώνη. Το καλλιτεχνικό μέρος ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακό, με σκοπό την προβολή της κουλτούρας, της ιστορίας και του πολιτισμού της διοργανώτριας χώρας. Μουσικοί, χορευτές φλαμένκο και έργα Ισπανών ζωγράφων κατέκλυσαν τον αγωνιστικό χώρο. Γίνεται πλέον αντιληπτό πως οι περισσότερες διοργανώτριες χώρες προσπαθούσαν μέσω της τελετής να αναδείξουν την ταυτότητά τους. Αντίστοιχα, το 1996 στην τελετή έναρξης της Ατλάντα, οι διοργανωτές προσπάθησαν να προβάλλουν την κουλτούρα της περιοχής, με πολλούς καλλιτέχνες, χορευτές και μουσικούς. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρακολούθησαν την τελετή 3,5 δισεκατομμύρια θεατές, πράγμα που δείχνει πως το τελετουργικό και καλλιτεχνικό κομμάτι της διοργάνωσης ξεκίνησε να αποτελεί πόλο έλξης για τους θεατές. Η συγκεκριμένη Ολυμπιάδα εστίασε επίσης στην έννοια του εμφυλίου πολέμου και στις συνέπειες που επιφέρει, θέλοντας τελικά να ενισχύσει την έννοια της ειρήνης και της ελπίδας.

Η πρώτη Ολυμπιάδα της νέας χιλιετίας έλαβε χώρα στο Σύδνεϋ. Στις 15 Σεπτεμβρίου 2000, η Αυστραλία κατάφερε τη μεγαλύτερη τηλεθέαση στην ιστορία της τηλεόρασης με μια φαντασμαγορική διοργάνωση. Τα φυσικά στοιχεία της γης, ο άνεμος, η φωτιά και το νερό είχαν όλα μια θέση στην τελετή έναρξης. Κυριάρχησε το γαλάζιο χρώμα, καθώς η θάλασσα ενώνει όλα τα έθνη. Προσπάθησαν επίσης να αποδώσουν φόρο τιμής στην εργατική τάξη. Γίνεται αντιληπτό πως τα αυστραλιανά πρότυπα που συμπεριλήφθηκαν στην τελετή δεν επιλέχθηκαν από ένα στενό στερεοτυπικό ρεπερτόριο, αλλά κάλυπταν μεγάλη ποικιλία της κουλτούρας τους.

Προσπάθησαν επομένως να επισημάνουν τη σπουδαιότητα της γης και των αγαθών που απλόχερα προσφέρει, θέλοντας να κάνει το κοινό να νιώσει ευγνωμοσύνη.

Παρατηρήθηκε ότι την ίδια κατεύθυνση ακολούθησε και η Βραζιλία το 2016 στην 31^η Ολυμπιάδα με έναν πιο σύγχρονο προβληματισμό. Σε γενικές γραμμές, η τελετή ανέφερε την ιστορία της διαμόρφωσης της Βραζιλίας, από την άφιξη των πρώτων πλασμάτων και τη δημιουργία των δασών, μέχρι την άφιξη των πρώτων ιθαγενών, των Πορτογάλων στις καραβέλες τους και των ανθρώπων από την Αφρική. Το τελευταίο μέρος της τελετής έναρξης είχε ένα περιβαλλοντικό μήνυμα, με σκοπό να προβληματίσει τους θεατές για το μέλλον του πλανήτη και της φύσης. Βεβαίως, μέσα από τη τελετή ανέδειξαν τη μουσική τους κουλτούρα, το παραδοσιακό τους ρεπερτόριο, καθώς και την εξέχουσα σημασία που έχει για αυτούς η γυναίκα.

Το 2004 η 28^η Ολυμπιάδα έλαβε χώρα στην Ελλάδα, στη γενέτειρα των Ολυμπιακών Αγώνων. Στις 13 Αυγούστου πραγματοποιήθηκε η τελετή έναρξης στο ΟΑΚΑ. Μια τελετή έναρξης εντυπωσιακή αλλά ταυτόχρονα λιτή, με αίσθηση του μέτρου. Πρόκειται για ένα θέαμα που καθήλωσε, δημιούργησε συναισθήματα, ταξίδεψε τους θεατές και τους συνέδεσε με την ελληνική ιστορία που πέρασε σαν ταινία από μπροστά τους. Ένα χάρτινο караβάκι, στο κέντρο του Σταδίου, ταξίδευε με ένα μικρό αγόρι, όπως τα όνειρά μας, για ειρήνη. Ένα μήνυμα από τη Μεσόγειο, από την Ελλάδα, που ήθελε να τονίσει τη σχέση της διοργανώτριας χώρας με τη ναυτιλία. Με έναν πολύ όμορφο τρόπο παρουσίασε την ελληνική ιστορία και μυθολογία από τον Μινωικό πολιτισμό στον λεγόμενο Χρυσό αιώνα (5^ο αι. π.Χ.), από την ελληνιστική εποχή στον μεσαιωνικό πολιτισμό και από τον αγώνα για την ελευθερία, στη σύγχρονη Ελλάδα.

Κάτι αντίστοιχο προσπάθησαν να κάνουν και οι διοργανωτές της 29^{ης} Ολυμπιάδας, στο Πεκίνο. Ήθελαν να συνδυάσουν το παρελθόν με το παρόν, τονίζοντας την ιστορία τους και τον πολιτισμό τους. Τα θέματα που κυριάρχησαν στην τελετή έναρξης ήταν η Αρμονία και η Ειρήνη. Ούσα βασικής σημασίας αξία του Κομφουκιανισμού, η Αρμονία θεωρείται θεμελιώδης αρχή στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων και της φύσης, καθώς επίσης και στη σχέση μεταξύ του ατόμου, της οικογένειας και της κοινωνίας. Μαζί με την Ειρήνη και την Αρμονία, οι Ολυμπιακοί Αγώνες ήταν μια επίδειξη της επιστημονικής δύναμης της Κίνας, προβάλλοντας την τεχνολογία, το ταλέντο και την δύναμη σε ένα παγκόσμιο κοινό. Τέλος, η τελετή έναρξης παρουσίασε «τις 4 μεγάλες εφευρέσεις» της αρχαίας Κίνας – το χαρτί, την

τυπογραφία, την πυξίδα και την πυρίτιδα –δημιουργώντας μια σύνδεση μεταξύ του μεγαλείου του αρχαίου κόσμου και του σημερινού ρόλου της Κίνας.

Η τελετή έναρξης της 30^{ης} Ολυμπιάδας έλαβε χώρα στο Λονδίνο, με τίτλο «Τα νησιά των Θαυμάτων». Σαν φιλοδοξία είχε να παρουσιάσει την ιστορία και τον χαρακτήρα των Βρετανών σε συνδυασμό με τη σύγχρονη εικόνα της χώρας. Η τελετή έναρξης θα μπορούσε να θεωρηθεί μια ιστορική αφήγηση βασισμένη στην αστική και εργατική τάξη και όχι τόσο στη μοναρχία και στη στρατιωτική υπεροχή της χώρας. Σε μεγάλο μέρος υπήρχε αφιέρωμα στη βρετανική μουσική σκηνή, με πολλούς δημοφιλείς καλλιτέχνες, θέλοντας να αναδείξουν τη μουσική κουλτούρα τους. Τέλος, η τελευταία Ολυμπιάδα πραγματοποιήθηκε στο Τόκιο το 2021. Λόγω της πανδημίας Covid-19, τα περισσότερα μέρη της τελετής έναρξης ήταν ηχογραφημένα. Παρά την έλλειψη θεατών, το Τόκιο εντυπωσίασε τον κόσμο με μια εκπληκτική παράσταση με επιμελή προετοιμασία. Το θέμα της τελετής έναρξης ήταν το “Moving Forward”, ενώ επικρατούσε το σύνθημα “United by Emotion”, με στόχο την επιβεβαίωση του ρόλου του αθλητισμού και την αξία των Ολυμπιακών Αγώνων. Τηρήθηκε ενός λεπτού σιγή για τις ζωές που χάθηκαν, ενώ τιμήθηκαν οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας. Η συγκεκριμένη διοργάνωση είχε σκοπό να προβάλλει μηνύματα ενότητας και αλληλεγγύης, προβληματίζοντας τους θεατές, ενώ παράλληλα παρουσίαζε πτυχές από την ιστορία και την άυλη πολιτιστική κληρονομιά της Ιαπωνίας. Επίσης, η διοργανώτρια χώρα ήθελε να επισημάνει τη δεινή θέση των αθλητών στην προπόνηση κατά τη διάρκεια της πανδημίας, μέσω μιας κυκλικής άσκησης.

Από όλα τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι οι πρώτες 18 τελετές έναρξης διατηρούν την τυπική τελετουργική δομή. Ωστόσο, από το 1968 και μετά, η κάθε διοργανώτρια χώρα προσπαθεί μέσα από ένα φαντασμαγορικό θέαμα να αναδείξει την πολιτισμική της κληρονομιά και την ιστορία, ταξιδεύοντας τους θεατές από το παρελθόν στο παρόν και στο μέλλον. Ταυτόχρονα, θέτει διάφορα ερωτήματα για παγκόσμια προβλήματα που ταλανίζουν την κοινωνία του σήμερα, περνώντας μηνύματα αλληλεγγύης, σεβασμού και παγκόσμιας ειρήνης. Εν τέλει, οι τελετές έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων έχουν βαθιά ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι εστιάζουν στη σημαντικότητα του ανθρώπου, στα επιτεύγματά του και στον πλούσιο πολιτισμό του. Με την έμφαση αυτή στην εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού και στις βασικές αρχές της αλληλεγγύης και του αλληλοσεβασμού, οι τελετές έναρξης υπογραμμίζουν την πανανθρώπινη ανάγκη της συναδέλφωσης και της ειρήνης.

VI. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλμπανίδης, Ε. (2004). *Ιστορία της άθλησης στον αρχαίο ελληνικό κόσμο*. Salto.
- Γιαννάκης, Θ. (2000). *Ζάππειες & Σύγχρονες Ολυμπιάδες*. Αυτοέκδοση.
- Γιαννάκης, Θ. (1998). *Ιστορία Φυσικής Αγωγής*. Αυτοέκδοση.
- Μουρατίδης, Ι. (2008). *Ιστορία Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού*. Πλάτων.
- Σταμπολίδης, Ν., Τασούλας, Γ. (επιμ.) (2004). *Μεγάλη Ελλάδα. Αθλητισμός και Ολυμπισμός στην περιφέρεια του ελληνικού κόσμου*. Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης.
- Baker, C. (2015). Beyond the island story?: The opening ceremony of the London 2012 Olympic Games as public history. *Rethinking History*, 19(3), 409-428.
- Bergvall, E. (ed.) (1913). *The fifth Olympiad: the official report of the Olympic Games of Stockholm, 1912*. Swedish Olympic Committee. (E. Adams-Ray Trans.). Wahlström & Widstrand.
- Beriatos, E., & Gospodini, A. (2004). “Glocalising” urban landscapes: Athens and the 2004 olympics. *Cities*, 21(3), 187–202.
- Caraccioli, T., & Caraccioli, J. (2008). *Boycott: Stolen dreams of the 1980 Moscow Olympic games*. New Chapter Press.
- Cartwright, M. (2018, March 13). Ancient Olympic Games. *World History Encyclopedia*. https://www.worldhistory.org/Olympic_Games/
- Castañeda, L.M. (2014). *Spectacular Mexico: design, propaganda, and the 1968 Olympics*. University of Minnesota Press.

Chen, C. C., Colapinto, C., & Luo, Q. (2012). The 2008 Beijing Olympics opening ceremony: visual insights into China's soft power. *Visual Studies*, 27(2), 188-195.

Collins, S. (2011). East Asian Olympic desires: identity on the global stage in the 1964 Tokyo, 1988 Seoul and 2008 Beijing games. *The International Journal of the History of Sport*, 28(16), 2240–2260.

Driega, A. W. (1997). Olympics before Pierre de Coubertin. *Journal of Olympic History*, 5(2), 20-2. <http://isoh.org/wp-content/uploads/JOH-Archives/JOHv5n2g.pdf>

Flyvbjerg, B., Stewart, A., & Budzier, A. (2016). The Oxford Olympics study 2016: Cost and cost overrun at the games. Saïd Business School, Research Papers. <https://web.archive.org/web/20170207002848/https://eureka.sbs.ox.ac.uk/6195/1/2016-20.pdf>

Hayes, P. (2021, 8 June). International Football at the 1948 Olympics. *BBC Genome Project - BBC Online*. <https://www.bbc.co.uk/blogs/genome/entries/bd8d120c-75be-41c2-af34-a4fd3a7caa53>

Hilton, C. (2006). *Hitler's Olympics. The 1936 Berlin Olympic Games*. Sutton Publishing.

International Olympic Committee (2007). *Olympic Charter*. DidWeDoS.à.r.l. https://web.archive.org/web/20110723070003/http://multimedia.olympic.org/pdf/en_report_122.pdf

Grys, I. (1996). The Olympic idea transcending war. *Olympic Review*, 25, 68-69.

Guttman, A. (2002). *The Olympics, a history of the modern games (Vol. 14)*. University of Illinois Press.

Lambros, S. P. & Polites, N. G. (1896). *The Olympic Games in Ancient Times*. Charles Beck Editor.

Large, D. C. (2012). *Munich 1972: Tragedy, terror, and triumph at the Olympic Games*. Rowman & Littlefield.

Lennartz, K. & Wassong, S. (2004). Athens 1896. In J. E. Findling & K. D. Pelle (eds.), *Encyclopedia of the Modern Olympic Movement* (pp. 17-26). Greenwood Publishing Group.

Los Angeles Organizing Committee (1985). *Official Report of the Games of the XXIIIrd Olympiad Los Angeles, 1984*. Los Angeles Organizing Committee.

Mallon, B., & Buchanan, I. (1999). To No Earthly King. *Journal of Olympic History*, 7(3), 21-28.

<https://web.archive.org/web/20080909224103/http://www.la84foundation.org/SportsLibrary/JOH/JOHv7n3/JOHv7n3i.pdf>

Maraniss, D. (2008). *Rome 1960: The Olympics That Changed the World*. Simon & Schuster.

Pop, C. (2013). The modern Olympic games – a globalised cultural and sporting event. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 92, 728-734.

Rivenburgh, N. K. (1995). Images of others. *Journal of International Communication*, 2(1), 6–25.

Santos, F., & Guarnieri, F. (2016). From protest to parliamentary coup: an overview of Brazil's recent history. *Journal of Latin American Cultural Studies*, 25(4), 485-494.

The Organising Committee for the XIV Olympiad London 1948 (1951). *The Official Report of the Organising Committee for the XIV Olympiad London 1948*. London: Mc Corquodale & Co. Ltd.

<https://web.archive.org/web/20100506013820/http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1948/OR1948.pdf>

Traganou, J. (2010). National narratives in the opening and closing ceremonies of the Athens 2004 Olympic Games. *Journal of Sport and Social Issues*, 34(2), 236-251.

Wang, N., & Jiang, Y. (2021). Legacy of the Tokyo 2020 Summer Olympic Games. *The Innovation*, 2(4), 100178.

Webb, T. (2001). *The collaborative games: The story behind the spectacle*. Pluto Press Australia.

White, L. (2013). Cathy Freeman and Australia's Indigenous heritage: a new beginning for an old nation at the Sydney 2000 Olympic Games. *International Journal of Heritage Studies*, 19(2), 153–170.

White, L. (2006). The story of Australia: national identity and the Sydney 2000 Olympic Games opening ceremony. *LSA PUBLICATION*, 91, 121.

Xth Olympiade Committee (1933). *Official Report of the Games of the Xth Olympiad, Los Angeles 1932*. Wolfer Printing Company Inc.

<https://digital.la84.org/digital/collection/p17103coll8/id/7203/rec/13>

Zarnowski, F. (1993). A look at Olympic costs. *International Journal of Olympic History*, 1(2), 16-26.

Ιστοσελίδες

CBC Sports. (2008, May 22). *First appearance for flags at Olympic opening ceremony*. <https://www.cbc.ca/sports/2.720/first-appearance-for-flags-at-olympic-opening-ceremony-1.770576>

Dimitris Papaioannou. (2023). *Birthplace 2004*.

<https://www.dimitrispapaioannou.com/gr/recent/birthplace-2004>

Hellenic Olympians Association. (2014). *Οι Έλληνες Αρχηγοί Των Ολυμπιακών Αποστολών 1896 – 2012*. https://www.hoa.gr/article/ellines_arxigoi/

History. (2021, July 22). *Opening of the XXV Olympiad in Barcelona*. <https://www.history.com/this-day-in-history/opening-of-the-xxv-olympiad-in-barcelona>

International Olympic Committee. (2023). *Paris 1900*. <https://olympics.com/en/olympic-games/paris-1900>

International Olympic Committee. (2021b). *Coca-Cola & Mengniu*. <https://olympics.com/ioc/partners/coca-cola-mengniu>

International Olympic Committee. (2021a, March, 30). *The Opening Ceremony*. <https://olympics.com/en/news/the-opening-ceremony>

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού. (2004). *25 Μαρτίου 1896: 1^η ημέρα των αγώνων* <http://www.fhw.gr/olympics/ancient/gr/303a.html>

Kennedy, M., Fadel, L. & Goldman, T. (2021, June 23). *Olympic Opening Ceremony Is A Delicate Mix Of Celebration and Solemnity*. <https://www.npr.org/sections/tokyo-olympics-live-updates/2021/07/23/1019622003/tokyo-olympics-opening-ceremony>

London 2012 Olympic Games Opening Ceremony Media Guide. (2012). https://web.archive.org/web/20120731215816/http://www.london2012.com/mm/Document/Documents/Publications/01/30/43/40/OPENINGCEREMONYGUIDE_English.pdf

Olympedia. (2023). *1904 Summer Olympics*. <https://www.olympedia.org/editions/3>

Olympic Ceremony Database. (2012, 20 July). *Spectacular ceremonies will open, close Summer Olympics*. <https://bryanpinkall.blogspot.com/2012/07/1984-summer-olympic-opening-ceremony.html>

Olympic Games. (2023a). *Victor Boin*. <https://olympics.com/en/athletes/victor-boin>

Olympic Games. (2023b). *Antwerp 1920*. <https://olympics.com/en/olympic-games/antwerp-1920/logo-design>

Olympic Games. (2023c). *Amsterdam 1928. The Brand*. <https://olympics.com/en/olympic-games/amsterdam-1928/logo-design>

Olympic Games. (2021, March 31). *A Brazil-style Opening Ceremony!* <https://olympics.com/en/news/a-brazil-style-opening-ceremony>

Olympic Games Athens 2004. (2023). *Overview*. <https://olympics.com/en/olympic-games/athens-2004>

Olympic Games Atlanta 1996. (2023). *Overview*. <https://olympics.com/en/olympic-games/atlanta-1996>

Olympic Games Barcelona 1992. (2023). *The Mascot*. <https://olympics.com/en/olympic-games/barcelona-1992/mascot>

Olympic Games Berlin 1936. (2023). *Overview*. <https://olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936>

Olympic Games Helsinki 1952. (2023). *Overview*. <https://olympics.com/en/olympic-games/helsinki-1952>

Olympic Games Melbourne 1956. (2023). *Overview*. <https://olympics.com/en/olympic-games/melbourne-1956>

Olympic Games Moscow 1980. (2023). *The Mascot*. <https://olympics.com/en/olympic-games/moscow-1980/mascot>

Olympic Games Montreal 1976. (2023). *The Mascot*. <https://olympics.com/en/olympic-games/montreal-1976/mascot>

Olympic Games Munich 1972. (2023). *Overview*. <https://olympics.com/en/olympic-games/munich-1972>

Olympic Games Seoul 1988. (2023). *Overview*. <https://olympics.com/en/olympic-games/seoul-1988>

Olympic Games Sydney 2000. (2023). *Overview* <https://olympics.com/en/olympic-games/sydney-2000>

Olympic Games Tokyo 2020 (2023). *Tokyo 2020, Overview*. <https://olympics.com/en/olympic-games/tokyo-2020>

Olympic Games Tokyo 1964. (2023). *Overview*. <https://olympics.com/en/olympic-games/tokyo-1964>

Olympic World Library. (2018). *Media Guide Rio 2016 Olympic Games Opening Ceremony*. <https://library.olympics.com/Default/doc/SYRACUSE/166141/media-guide-rio-2016-olympic-games-opening-ceremony-media-guide-cerimonia-de-abertura-dos-jogos-olim?lg=en-GB>

The Museum of Broadcast Communications (2023). *Olympics and Television*. <https://web.archive.org/web/20090727104517/http://www.museum.tv/archives/etv/O/htmlO/olympicsand/olympicsand.htm>

The New York Times (1913, June 9). *60,000 Dedicate Berlin Stadium*. <https://timesmachine.nytimes.com/timesmachine/1913/06/09/100398450.pdf>

U.S. Department of State - Office of the Historian. (2009). *The Olympic Boycott, 1980*. <https://web.archive.org/web/20100204004633/http://history.state.gov/milestones/1977-1980/Olympic>

ΣΕΓΑΣ (2023). *Ολυμπιακοί Αγώνες*. <https://www.segas.gr/olympiakoi-agones/>

Οπτικοακουστικό υλικό

British Movietone. (2015, July 21). XIVTH OLYMPIAD - LONDON 1948 [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=LKgNWJqsruU>

British Pathé. (2020, November 10). 1952 HELSINKI OLYMPIC GAMES: Opening ceremony (1952) [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=cxNAs7541Ro>

elcrystal. (2008, October 6). 1936 Berlin Olympics Opening Ceremonies [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=1dyns367ExE&t=20s>

Official site of the London 2012 Olympic and Paralympic Games. (2012) [Video] <https://olympicopeningceremony.tumblr.com/>

ohsport you are peace. (2013, January 7). Oh Sport! You Are Peace! 1980 Moscow Summer Olympics Official Film, 1981: Moscow, U.S.S.R. [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=C6Ol_F_k--k

Olympics. (2023). Atlanta 1996 - Opening Ceremony [Video]. YouTube. <https://olympics.com/en/video/atlanta-1996-opening-ceremony>

Olympics. (2023, June 2). Seoul 1988-Opening Ceremony [Video]. YouTube. [Seoul 1988 - Opening Ceremony | Seoul 1988 Replays - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=6u6uCbe6zh8)

Olympics. (2022, April 14). The Tokyo 2020 Opening Ceremony - in FULL LENGTH! [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=6u6uCbe6zh8>

Olympics. (2015, June 17). Melbourne 1956 Olympic Games - Olympic Flame & Opening Ceremony [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-rmX9gP0B7Q&t=1s>

Olympics. (2013, October 3). Tokyo 1964 Olympic Games - Olympic Flame & Opening Ceremony [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=JOIYgXzMSC4>

Retro-TV. (2022, May 31). Eröffnungsfeier der Olympischen Spiele 1972, Kommentar: Fernsehen der DDR [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=MqkxLDbQAfc>

Simonton, R. (2022, May 13). Opening Ceremonies 1984 Olympics Part One [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=KhEpFaNTSng>

Super Catman (2016, October 19). 1976 Montreal Olympic Opening Ceremony [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=AsJOKRjqMbM>

Vences C. R. (2023, April 23). MEXICO 1968 | OPENING CEREMONY | XIX OLYMPIC GAMES [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=b3Rglnvdpls>